

Nederlandse Bachvereniging

MATTHÄUS PASSION

ONDER LEIDING VAN MASA AKI SUZUKI

Programma

NEDERLANDSE

BACH

VERENIGING

programma

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Matthäus-Passion, BWV 244

Passio Domini Nostri J.C. secundum Matthaeum
tekst: Christian Friedrich Henrici, alias Picander

uitvoerenden

Nederlandse Bachvereniging

Masaaki Suzuki, *dirigent*
Kampen Boys Choir

solisten	Coro I	Coro II
evangelist	Nicholas Mulroy	
sopraan	Hana Blažiková	Miku Yasukawa
alt	Alexander Chance	Christopher Lowrey (Testis I)
tenor	Raphael Höhn	Shimon Yoshida (Testis II)
bas	Stephan MacLeod (Jezus)	Toru Kaku
vocaal ensemble		
sopraan	Amelia Berridge (Pilatus' vrouw), Valérie Stammet (Dienstmeisje 2)	Alison Lau (Dienstmeisje 1), Bethany Shepherd
alt	Sofia Gvirts, Iris Bouman	Michaela Riener, Edurne Ruiz Garcia
tenor	Immo Schröder, Emilio Aguilar	João Moreira, Carlos Negrín López
bas	Donald Bentvelsen, Matthew Baker (Pilatus & Hoge priester 1)	Mitchell Sandler (Petrus & Hoge priester 2), Samuel Wong (Judas)
orkest		
viool 1	Cecilia Bernardini (concertmeester), Lucia Giraudo, Anneke van Haaften	Pieter Affourtit (concertmeester), Sayuri Yamagata/Cynthia Freivogel, Emma Williams
viool 2	Elise Dupont, Ivan Iliev, Kirsti Apajalahti	Matthea de Muijnck, Kano Imada/Paula Pérez Romero, Natascha Pichler
altviool	Deirdre Dowling, Esther van Dijk	Femke Huizinga, María García Sánchez
cello	Ira Givol	Luka Stefanovic
contrabas	Robert Franenberg	James Munro
viola da gamba	Mieneke van der Velden	
traverso	Johanna Bartz, Vicente Romero Carrilero	Joan Casabona I Amat, Anežka Drozdová
hobo	Rodrigo López Paz, Katharina Verhaar	Nina Alcañiz I Macias, Laurine Marmi
fagot	Benny Aghassi	
blokfluit	Johanna Bartz, Joan Casabona I Amat	Haru Kitamika
orgel	Daniel Seeger	Siebe Henstra
klavecimbel		

4. Passio D. N. I. secundum Mattheum

Handwritten musical score for the Passion of Christ according to Matthew. The score is written on multiple staves, with various parts labeled on the left margin:

- Tran.** (Tranquillo) - Soprano
- Alto** - Alto
- Tenore** - Tenor
- Basso** - Bass
- Organo** - Organ
- Violino** - Violin
- Viola** - Viola
- Cello** - Cello
- Contrabbasso** - Double Bass

The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and clefs, indicating a complex musical setting. The score is written in a historical style, likely from the 18th or 19th century.

LUISTEREN NAAR DE MATTHÄUS

Zouden ze het hebben voorvoeld, die Goede Vrijdag in 1727, toen Bachs *Matthäus-Passion* voor het eerst door de Leipziger Thomaskirche galmde? Het werk zou driehonderd jaar later gelden als een van de grootste monumenten van de muziek. Daar in Leipzig moet het in ieder geval diepe indruk gemaakt hebben. Geen componist had ooit een passie op zo'n schaal geschreven. En geen luisteraar had ooit zoiets als de Matthäus gehoord.

Het verhaal

Niet alleen de muziek was groots, het onderwerp van het stuk ook. De *Matthäus-Passion* neemt je mee op de lijdensweg en kruisiging van Jezus. Dat verhaal begint als Jezus aan zijn leerlingen voorspelt dat hij over twee dagen, als het Pesach is, overgeleverd en gekruisigd zal worden. En inderdaad: de lokale hogepriesters hebben het al een tijd op Jezus gemunt. Het is uiteindelijk zijn eigen volgeling Judas die Jezus aan hen overlevert, tegen een betaling van dertig zilveren munten. Dan volgt een rechtbankdrama, waarin de religieuze en wereldlijke autoriteiten van Judea Jezus vasthouden en ondervragen. Als het opgeruide volk schreeuwt om hem te laten kruisigen, is Jezus' lot bezegeld - zoals hij voorspelde. Aan het kruis geeft Jezus uiteindelijk de geest. Diep geëmotioneerd begraven zijn leerlingen zijn lichaam. Drie dagen later, met Pasen, staat Jezus volgens de christenen op uit de dood.

Bachs muzikale middelen

Bach vertelt dit grootse verhaal met alle muzikale middelen die tot zijn beschikking stonden. De gezongen tekst nam Bachs tekstschrijver Picander grotendeels over uit het Bijbelse evangelie van Mattëus, dat Jezus' leven beschrijft. En het grootste deel van die evangelietekst neemt een tenor, de 'evangelist', voor zijn

rekening. Hij wordt ondersteund door de zogenaamde 'basso continuo': een begeleidende baspartij, gespeeld door een basinstrument en een of meer tokkel- en toetsinstrumenten, zoals het klavecimbel, het orgel en de theorb. De evangelistenpartij houdt het midden tussen spreken en zingen, zo'n muzikale vorm heet een 'recitatief'. Als in de Bijbeltekst groepen mensen aan het woord komen, springt het koor flitsend snel in om daar een stem aan te geven, een zogenaamde 'turba'. Jezus wordt vertolkt door een stevige basstem. Als hij spreekt, spelen er hoge strijkers mee. Ze lijken Christus' woorden met een stralenkrans te kronen. Verder zijn er in de recitatieven ook passages voor bijpersonages, zoals de volgelingen van Jezus en Pontius Pilatus, die uiteindelijk de opdracht geeft om Jezus te laten kruisigen.

Diepere laag

Om de Bijbeltekst op muziek te zetten, gebruikt Bach relatief eenvoudige bouwstenen. De tekst moet voor zichzelf kunnen spreken. Maar door de Bijbeltekst heen weefde zijn tekstschrijver Picander ook nieuwe en oude liedteksten, die reageren op de gebeurtenissen in het verhaal. Waar de recitatieven de plot voortstuwen, blijven deze andere teksten juist ergens bij stilstaan en zorgen ze voor een diepere laag. Het is op deze meditatieve plekken dat de grote menselijke thema's als spijt, wanhoop en vriendschap naar boven komen. En op die momenten trekt Bach alle muzikale middelen uit de kast.

Twee koren, twee orkesten

Bij een groot verhaal hoort een grote bezetting. Voor Bachs doen staan er heel veel musici op het podium: er zijn twee koren en twee orkesten met elk hun eigen muziek. En soms komen ze allemaal samen in een ongekend rijk muzikaal weefsel.

"BACH VERTELT DIT GROOTSE VERHAAL MET ALLE MUZIKALE MIDDELEN DIE TOT ZIJN BESCHIKKING STONDEN."

Koren en koralen

De teksten die niet uit de Bijbel kwamen, schreef Picander voor het grootste deel zelf. Maar hij putte ook dankbaar uit het liedboek van de Lutherse kerk. De zogenoemde koralen die hierin stonden, vormen de basis van de *Matthäus-Passion* en komen op allerlei manieren in de muziek terug. Allereerst zijn er de eenvoudige koralen van nog geen twee minuten, die Bach gebruikt om scènes van elkaar te scheiden. De teksten trekken vaak een les uit de gebeurtenissen die we net hebben mee beleefd. De focus ligt op de tekst en de melodie, en de twee koren en orkesten smelten heel even samen. Zo creëert Bach, te midden van een dramatisch verhaal, gemeenschapsgevoel.

Om de passie in te lijsten, maakt Bach gebruik van groots opgezette koordelen, waar hij een koraalmelodie ingenieus verweeft met andere muziek. Een prachtig voorbeeld hiervan is het wereldberoemde openingskoor 'Kommt, ihr Töchter, helft mir klagen'. Uit een grootse treurmars voor twee koren en orkesten komt halverwege plotseling een bekende koraalmelodie tevoorschijn: het lijkt of de hemel even openbreekt. Halverwege de passie, op het einde van het eerste deel, neemt Bach nogmaals een koraalmelodie als basis voor een groot opgezet koordeel. Pas in het slotkoor laat Bach de koraalmelodieën los.

Solisten

Maar het koor staat niet alleen. Naast de evangelist en de stem van Jezus schrijft Bach nog zes zangpartijen die elk hun eigen solo's en duetten toebedeeld krijgen. De meeste solo-liederen, aria's, krijgen begeleiding van een klein deel van het grote ensemble. En Bach zou Bach niet zijn als hij ze niet ook op allerlei creatieve manieren zou vermengen: soms valt het koor onverwachts in tijdens een aria, of maakt een solist zich ineens los uit de massa. De eerste aria, 'Buß und Reu', laat meteen zien hoe Bach aria's gebruikt voor een moment van reflectie. Een dwarsfluit en een viool, plus de basso continuo, ondersteunen de alt die zingt over hoe spijt en berouw een hart breken. De wereld komt even tot stilstand.

Wereldberoemd

Hoewel de *Matthäus-Passion* een geheel is, zijn de delen afzonderlijk net zo mooi. De *Matthäus* zit vol wereldberoemde aria's, koralen en koordelen. Het openingskoor 'Kommt, ihr Töchter, helft mir klagen' is magistraal, en vele musici hebben er hun visie op gegeven: je kunt in het kolken van de muziek een trage dans horen, of een klaagzang, of een treurmars. De koralen 'O Haupt voll Blut und Wunden' en 'Wenn ich einmal soll scheiden' zijn vol verstilde verwondering, en staan op veel favorietenlijstjes. Maar het toppunt volgens velen is de aria 'Erbarme dich', waarin de alt vol overgave om genade vraagt, het muzikale equivalent van een smeekbede. Toch heeft iedere luisteraar weer een eigen lievelingsdeel, dat raakt en blijft rondzingen.

Leren luisteren

Nu de *Matthäus-Passion* werelderfgoed is geworden, kun je je maar lastig inbeelden dat het stuk ooit decennialang niet uitgevoerd werd. Na Bachs dood was de

"OM DE PASSIE IN TE LIJSTEN MAAKT BACH GEBRUIK VAN GROOTS OPGEZETTE KOORDELEN, WAAR HIJ EEN KORAALMELODIE INGENIEUS VERWEEFT MET ANDERE MUZIEK."

Matthäus-Passion relatief onbekend. En 'klassieke muziek' zoals we die nu kennen, bestond nog niet. Bach voerde vooral nieuwe werken uit; stukken van drie eeuwen voor zijn tijd speelde hij niet. Zelfs de muziek van de vorige generatie, schreef hij, 'wil niet meer in onze oren klinken'. Hoe kan het dan dat wij elk jaar weer naar zijn *Matthäus* willen luisteren?

Een legendarische uitvoering van Felix Mendelssohn in 1829 bracht het werk opnieuw onder de aandacht. Hoewel de uitvoering voor enorme begeestering zorgde onder het publiek, had Mendelssohn aanpassingen gedaan om zijn publiek te plezieren. Zo sneed hij bijna een derde deel van de *Matthäus* eruit en voerde hij flinke wijzigingen door in instrumentatie en zanglijnen. Ook het orkest en vooral het koor waren veel groter bij Mendelssohn: waar Bach volgens de bronnen hoogstens twaalf zangers tot zijn beschikking had, had Mendelssohn er meer dan 150. Door deze aanpassingen wilde Mendelssohn zijn publiek naar Bach leren luisteren.

De Nederlandse traditie

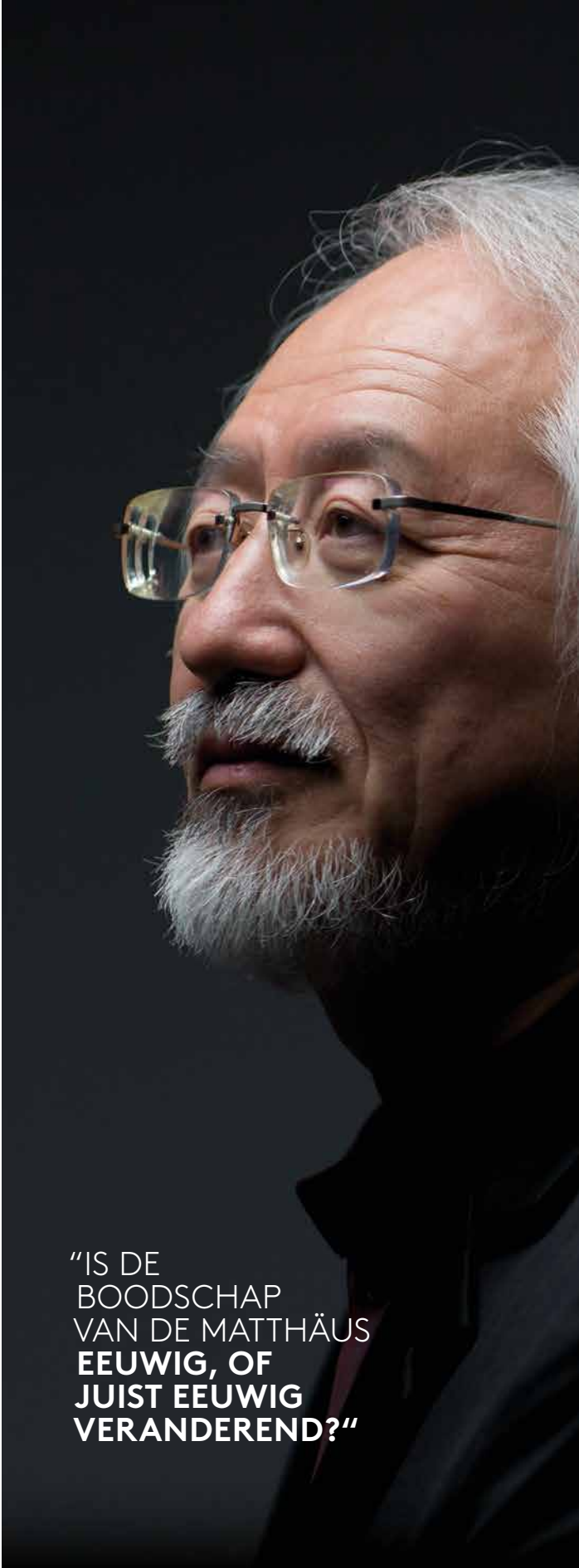
Het duurde tot 1870 voordat de eerste Nederlandse uitvoering een feit was. Toch

groeide de Nederlandse Matthäus-traditie uit tot gigantische proporties. Jaarlijks zijn er tientallen uitvoeringen, meer nog dan in Duitsland, waar Bach als nationale held te boek staat. Van amateurkoor tot professioneel orkest, voor iedereen is er een Matthäus. De Nederlandse Bachvereniging werd in 1921 speciaal opgericht om een jaarlijkse *Matthäus-Passion* op te kunnen voeren. Volgens de oprichters moest de Matthäus terug naar zijn religieuze roots: niet in een concertzaal maar in een kerk, geen massale koren maar een klein kamerkoor, en geen applaus na het slotkoor, maar een gewijde stilte.

Vrijheid

Bachs wereld was heel anders dan de onze. Voor hem was religie iets vanzelfsprekends. In onze geseculariseerde wereld kan het vervreemdend zijn om naar de teksten van de *Matthäus-Passion* te luisteren: gaat echt alles over schuld en zonde? Maar juist door de schoonheid van Bachs muziek kun je de Matthäus niet vastpinnen op die ene interpretatie. Kunnen woorden überhaupt recht doen aan zo'n rijk stuk?

Je kunt het in elk geval proberen. Door de eeuwen heen is er veel debat over de *Matthäus-Passion* geweest: was het primair een religieus kunstwerk, of juist universeel? Moesten we op moderne instrumenten spelen, of op gereconstrueerde historische exemplaren? Is de boodschap van de Matthäus eeuwig, of juist eeuwig veranderend? Na driehonderd jaar zijn we het nog altijd niet eens. Maar misschien hoeft dat ook niet. Juist die onenigheid laat zien dat er geen verkeerde manier is om naar de Matthäus te luisteren. Door de eeuwen heen hebben luisteraars Bachs meesterwerk telkens weer anders gehoord. Misschien is het juist die vrijheid, die de *Matthäus-Passion* groots maakt.

"IS DE
BOODSCHAP
VAN DE MATTHÄUS
EEUWIG, OF
JUIST EEUWIG
VERANDEREND?"

DE MATTHÄUS VAN... MASAAKI SUZUKI

Dirigent, klavecínist en organist Masaaki Suzuki is een titaan in de wereld van Bach. Na studie bij grote meesters als Ton Koopman nam hij onder andere Bachs volledige cantate-werken en twee opnames van de *Matthäus-Passion* op met zijn Bach Collegium Japan, wereldwijd een van de meest beroemde Bach-ensembles. Als christen is Suzuki's aanpak volledig doordrongen van de religieuze inhoud van Bachs muziek, maar zijn briljante uitvoeringen vinden weerklank onder mensen van alle geloven, en niet-gelovigen.

Masaaki Suzuki: "De eerste keer dat ik de *Matthäus-Passion* als musicus ervoer, was toen ik in de jaren zeventig orgel mocht spelen onder Helmuth Rilling op de Bach-Academie in Tokio, heel indrukwekkend. In april 1991 leidde ik de *Matthäus* voor het eerst met mijn eigen ensemble, Bach Collegium Japan. Mijn indruk was destijds simpelweg: 'Wat een stuk! Zo dramatisch, zo moeilijk, zo ingewikkeld, en zo lang! God sta me bij!'

"We voeren de *Matthäus-Passion* sinds 1999 jaarlijks uit tijdens de Paasweek, waardoor het een van de belangrijkste erediensten in de kerk is geworden. Er zijn maar weinig christenen in Japan, maar de *Matthäus* is zeker een van Bachs geliefdste werken hier. Sinds kort wisselen mijn zoon Masato en ik elkaar af als dirigent van het ensemble, waardoor ik zelf dit jaar bij de Bachvereniging kan zijn. De passie is nog altijd even krachtig en tegelijkertijd meditatief, alsof ze van ons eist dat we klaarstaan om voor God te verschijnen."

"Wat de *Matthäus-Passion* vandaag de dag betekent, hangt natuurlijk af van wat je erin wil horen. Sinds de eerste uitvoering 299 jaar geleden is de boodschap onveranderd gebleven, ondanks de veranderende uitvoeringspraktijken: voor mij niets anders dan de boodschap van het evangelie."

RUIM EEN EEUW MATTHÄUS-PASSION IN NAARDEN

Op 14 april 1922 voerde de Nederlandse Bachvereniging voor het eerst de *Matthäus-Passion* uit in Grote Kerk Naarden. Op Goede Vrijdag, zoals Bach ook deed, en met een voor die tijd klein koor en orkest van ongeveer honderd zestig musici. De oprichters van de Bachvereniging en dirigent Johan Schoonderbeek wilden hiermee een tegenwicht bieden aan de uitvoeringen van Willem Mengelberg en het Concertgebouworkest, die in hun ogen te dramatisch, katholiek en leeg virtuoos waren. Door de jaren heen probeerden de achtereenvolgende leiders en dirigenten

van de Bachvereniging elk op hun eigen manier trouw aan Bach te blijven. De manier van uitvoeren spiegelde de tijdgeest. Lang hield 'Naarden' de nieuwe inzichten op het gebied van uitvoeringspraktijk buiten de deur, maar in 1983 klonk ook hier de *Matthäus-Passion* voor het eerst op barokinstrumenten. Onder leiding van Jos van Veldhoven professionaliseerde de Bachvereniging, werd de bezetting kleiner en de solistencast internationaler. Onder Jos van Veldhoven ontstond ook de traditie om met regelmaat gastdirigenten uit te nodigen om de *Matthäus* in Naarden te dirigeren. Gastdirigenten waren onder meer: Ton Koopman, Gustav Leonhardt, Philip Herreweghe en Peter Dijkstra. De *Matthäus-Passion* van de Bachvereniging in Grote Kerk Naarden is sinds 2021 bijgeschreven in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland.

Ontstaansgeschiedenis en overlevering

Bachs eerste uitvoering van de *Matthäus-Passion* was waarschijnlijk in 1727. Meestal nemen musicologen aan dat de passie voor het eerst klonk in de Thomaskirche in Leipzig, tijdens de vesperdienst (avonddienst) van Goede Vrijdag (de vrijdag voor Pasen). Bach voerde het stuk tijdens zijn leven in elk geval nog twee keer uit, in 1729 en 1736 en mogelijk ook nog in 1742. De eerste versie van 1727 was misschien nog niet dubbelkorig. Uit 1736 dateert de in Bachs eigen handschrift bewaard gebleven partituur, waar hij zichtbaar erg zuinig op was. Na Bachs dood in 1750 erfde zijn zoon Carl Philipp Emanuel deze partituur. Er zullen na 1750 in Leipzig en misschien ook elders wellicht nog uitvoeringen geweest zijn, maar pas in 1829 kwam de *Matthäus-Passion* weer echt boven water door een - radicaal ingekorte - uitvoering van Felix Mendelssohn in de Berlijnse Sing-Akademie.

.....

Wat is een passion?

Een passion of passie is een compositie waarin Jezus' lijdensverhaal uit de Bijbel op muziek gezet is. In dat lijdensverhaal gaat het over de arrestatie, de berechting, de kruisiging en de dood van Jezus. Alle vier de evangeliën uit het Nieuwe Testament vertellen een eigen, deels overlappende, versie van dit verhaal. Zo zijn er passies volgens Johannes, Mattëus, Lucas en Markus. Ook zijn er composities waarin een combinatie van de vier versies gemaakt wordt. Passies ontstonden als gebruiksmuziek voor de kerkdienst. Het begon heel eenvoudig, met Bijbelteksten die door verschillende personen werden voorgedragen of gezongen. De eerste bewaard gebleven passies met muzieknotatie dateren uit de tiende eeuw. Zowel in de renaissance als in de barok waren passies erg populair. Telemann schreef er bijvoorbeeld meer dan veertig. Ook tegenwoordig worden nog nieuwe passies gecomponeerd, door bijvoorbeeld Pärt, Penderecki en MacMillan.

Kampen Boys Choir

Het Kampen Boys Choir bestaat sinds 2002 en staat sinds 2025 onder leiding van Sander van den Houten. Het bestaat uit ongeveer zestien jongens en veertien mannen en is onderdeel van de Jongenskoorschool Kampen, opgericht in 2000 om een jongenskoor te formeren naar Engels voorbeeld. Het koor is dan ook vergelijkbaar met Engelse koren, wat betreft omvang en stembezetting, maar ook in de sterke aandacht voor de stemkwaliteit van de individuele koorleden. Thuisbasis van het koor is de Bovenkerk in Kampen, waar geregeld concerten en Choral Evensongs gezongen worden. Sinds 2006 werkt het Kampen Boys Choir mee aan de *Matthäus*-uitvoeringen van de Nederlandse Bachvereniging.

Meer weten over de Matthäus-Passion?

Bekijk onze achtergrondvideo's op All of Bach

biografie **Masaaki Suzuki** dirigent

Masaaki Suzuki (Kobe, 1954) kent de muziek van Johann Sebastian Bach als dirigent, organist en klavecinist. Hij staat bekend als een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de historische uitvoeringspraktijk. In 1990 formeerde Masaaki Suzuki het vocaal-instrumentale Bach Collegium Japan, dat sindsdien internationaal furore maakt. Hun opnames van de complete cantates van J.S. Bach zijn in 2010 bekroond met een Echo Klassik, die van Bachs motetten met een Preis der deutschen Schallplattenkritik, een Diapason d'Or de l'Année en de BBC Music Magazine Award.

Masaaki Suzuki is een veelgevraagd gastdirigent bij oudemuziekensembles als Collegium Vocale Gent, het Orchestra of the Age of Enlightenment en Philharmonia Baroque. In 2005 was Masaaki Suzuki al een keer eerder gastdirigent van de *Matthäus-Passion* bij de Nederlandse Bachvereniging. In nieuwer repertoire werkte hij met het Gewandhausorchester Leipzig, het Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Tapiola Sinfonietta, de New York Philharmonic en de orkesten van Baltimore en San Francisco.

Masaaki Suzuki begon zijn studie in Tokio en studeerde in Amsterdam bij Piet Kee en Ton Koopman. Aan het conservatorium in Tokio richtte hij een afdeling oude muziek op, hij was verbonden aan de Yale School of Music en hij ontving de Bach-Medaille van de stad Leipzig (2012) en de Bach Prize van de Royal Academy of Music in Londen (2013).

Nicholas Mulroy - Evangelist

"Every phrase, every word was turned over carefully so as to heighten the storytelling. I've rarely heard an Evangelist that's so well acted." (*The Times*)

Lees meer
over Nicholas Mulroy

Bekijk Nicholas Mulroy
op All of Bach

Hana Blažíková - sopraan 1

"Floored by Hana Blažíková's performance. The voice of an angel."

"...I must pay special tribute to Hana Blažíková, whose voice is nothing short of excellent." (*Fans op All of Bach*)

Lees meer
over Hana Blažíková

Bekijk Hana Blažíková
op All of Bach

Alexander Chance - alt 1

"Chance stakes serious claim to the title of his generation's most exciting British countertenor." (*Gramophone Magazine*)

Lees meer
over Alexander Chance

Bekijk Alexander Chance
op All of Bach

Raphael Höhn - tenor 1

"Tenor Raphael Höhn shows world-class talent. He has a remarkably effortless-sounding upper range. His great strength: he can perfectly blend head and chest voice." (*BR Klassik*)

Lees meer
over Raphael Höhn

Bekijk Raphael Höhn
op All of Bach

Stephan MacLeod - bas 1

"Stephan MacLeod has a stunning bass voice with his unique, deep, rich tones and resonance. As close to perfection as it comes. Please record more All of Bach with MacLeod." (*Fan op All of Bach*)

Lees meer over
Stephan MacLeod

Bekijk Stephan MacLeod
op All of Bach

Miku Yasukawa - sopraan 2

"Miku Yasukawa has a gleaming voice and sings with purity of tone and clarity of diction." (*MusicWeb International*)

Lees meer
over Miku
Yasukawa

Christopher Lowrey - alt 2

"Christopher Lowrey must be counted one of the operatic countertenors of our day, excelling dramatically and vocally, with clear, ringing and flexible tone." (*Bachtrack*)

Lees meer over
Christopher
Lowrey

Shimon Yoshida - tenor 2

"His effortless musicality gives much pleasure." (*Bachtrack*)

Lees meer
over Shimon
Yoshida

Toru Kaku - bas 2

"Toru Kaku shone in tonal richness, ideal flexibility, textual clarity and panache." (*Ihearvoices*)

Lees meer
over Toru
Kaku

EERSTE DEEL

1. KOOR EN KORAAL (I, II)

Kommt, ihr Töchter, helft mir klagen,
sehet – Wen? – den Bräutigam,
seht ihn – Wie? – als wie ein Lamm!

**O Lamm Gottes, unschuldig
am Stamm des Kreuzes geschlachtet,
Sehet – Was? – seht die Geduld,
allzeit erfunden geduldig,
wiewohl du warest verachtet.**

seht – Wohin? – auf unsre Schuld.

**All Sünd hast du getragen,
sonst müssten wir verzagen.**

Sehet ihn aus Lieb und Huld
Holz zum Kreuze selber tragen.

Erbarm dich unser, o Jesu.

2. RECITATIEF

Evangelist (I)

Da Jesus diese Rede vollendet hatte,
sprach er zu seinen Jüngern:

Jezus (I)

Ihr wisset, dass nach zweien Tagen
Ostern wird, und des Menschen Sohn
wird überantwortet werden,
dass er gekreuziget werde.

3. KORAAL (I, II)

Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen,
dass man ein solch scharf Urteil
hat gesprochen?

Was ist die Schuld, in was für Missetaten
bist du geraten?

Kom, dochters, help mij klagen,
zie – Wie? – de bruidegom,
zie hem – Hoe? – als een lam!

**O lam van God, onschuldig
aan de stam van het kruis geslacht,
Zie – Wat? – zie zijn geduld,
altijd geduldig bevonden,
hoewel u werd veracht.**

zie – Waarheen? – naar onze schuld.

**Alle zonden hebt u gedragen,
anders zouden wij moeten wanhopen.**

Zie hem uit liefde en genade
het hout voor het kruis zelf dragen.

Ontferm u over ons, o Jezus.

Toen Jezus deze woorden had gesproken,
zei hij tegen zijn discipelen:

Jullie weten dat het over twee dagen
Pasen is en dat de mensenzoon
zal worden overgeleverd
om gekruisigd te worden.

Allerliefste Jezus, wat hebt u misdaan
dat men zo'n hard vonnis
heeft uitgesproken?
Wat is uw schuld, in wat voor misdaden
bent u terecht gekomen?

*De Matthäus-Passion is dubbelkorig gecomponeerd.
De cijfers I en II verwijzen naar het eerste en tweede koor.

4. RECITATIEF

Evangelist

Da versammelten sich die
Hohenpriester und Schriftgelehrten und
die Ältesten im Volk in den Palast des
Hohenpriesters, der da hieß Kaiphas,
und hielten Rat, wie sie Jesum
mit Listen griffen und töteten.

Sie sprachen aber:

Koor (I, II)

Ja nicht auf das Fest, auf dass nicht ein
Aufruhr werde im Volk.

Evangelist

Da nun Jesus war zu Bethanien,
im Hause Simonis des Aussätzigen, trat
zu ihm ein Weib, die hatte ein Glas
mit köstlichem Wasser und goß es
auf sein Haupt, da er zu Tische saß.

Da das seine Jünger sahen,
wurden sie unwillig und sprachen:

Koor (I)

Wozu dienet dieser Unrat?
Dieses Wasser hätte mögen teuer verkauft
und den Armen gegeben werden.

Evangelist

Da das Jesus merkte, sprach er zu ihnen:

Jesus

Was bekümmert ihr das Weib?
Sie hat ein gut Werk an mir getan.
Ihr habet allezeit Armen bei euch,
mich aber habt ihr nicht allezeit.
Dass sie dies Wasser hat auf meinen Leib
gegossen, hat sie getan, dass man mich
begraben wird. Wahrlich, ich sage euch:
Wo dies Evangelium gepredigt wird
in der ganzen Welt, da wird man auch
sagen zu ihrem Gedächtnis,
was sie getan hat.

Toen kwamen de hogepriesters en de
schriftgeleerden en de oudsten van het
volk bij elkaar in het paleis van
de hogepriester, die Kajafas heette,
en ze overlegden hoe ze Jezus
met een list konden grijpen en doden.

En ze zeiden:

In geen geval op het feest, want er moet geen
opschudding komen onder het volk.

Toen Jezus nu in Bethanië was,
in het huis van Simon de melaatse,
kwam er een vrouw naar hem toe, zij had
een flesje kostbaar water bij zich en goot dat uit
over zijn hoofd terwijl hij aan tafel zat.
Toen zijn discipelen dat zagen,
ergerden ze zich en zeiden:

Waar is die verspilling goed voor?
Dit water had beter duur verkocht
en aan de armen gegeven kunnen worden.

Toen Jezus dat merkte, zei hij:

Waarom maken jullie je druk over die vrouw?
Ze heeft iets goeds voor mij gedaan!
Armen hebben jullie altijd bij je,
maar mij hebben jullie niet altijd!
Dat zij dit water over mijn lichaam heeft
gegoten, heeft ze gedaan voor mijn
begrafenis. Voorwaar, ik zeg jullie:
waar dit evangelie wordt gepredikt over
de hele wereld, daar zal men ook
tot haar nagedachtenis vertellen
wat zij gedaan heeft.

5. RECITATIEF – ALT (I)

Du lieber Heiland du,
wenn deine Jünger töricht streiten,
dass dieses fromme Weib
mit Salben deinen Leib
zum Grabe will bereiten,
so lasse mir inzwischen zu,
von meiner Augen Tränenflüssen
ein Wasser auf dein Haupt zu gießen.

6. ARIA – ALT, 2 FLUITEN (I)

Buß und Reu
knirscht das Sündenherz entzwei.
Dass die Tropfen meiner Zähren
angenehme Spezerei,
treuer Jesu, dir gebären.

7. RECITATIEF

Evangelist

Da ging hin der Zwölfen einer
mit Namen Judas Ischarioth
zu den Hohenpriestern und sprach:

Judas (I)

Was wollt ihr mir geben?
Ich will ihn euch verraten.

Evangelist

Und sie boten ihm dreißig Silberlinge.
Und von dem an suchte er
Gelegenheit, dass er ihn verriete.

8. ARIA – SOPRAAN (II)

Blute nur, du liebes Herz.
Ach, ein Kind, das du erzogen,
das an deiner Brust gesogen,
droht den Pfleger zu ermorden;
denn es ist zur Schlange worden.

O lieve Heiland,
terwijl uw discipelen dwaas ruziën
omdat deze vrome vrouw
met een zalving uw lichaam
op het graf wil voorbereiden;
staat u mij dan intussen toe
water van de tranen uit mijn ogen
op uw hoofd te gieten.

Spijt en berouw
knakken het zondige hart in tweeën.
Mogen de druppels van mijn tranen
een aangename specerij worden
voor u, trouwe Jezus.

Toen ging een van de twaalf,
die Judas Iskariot heette,
naar de hogepriesters en zei:

Wat geeft u mij
als ik hem aan u verraad?

En ze boden hem dertig zilverlingen.
En vanaf dat moment zocht hij
een gelegenheid om hem te verraden.

Bloed maar, lief hart.
Ach, een kind dat jij hebt grootgebracht,
dat aan jouw borst heeft gedronken,
dreigt de verzorger te vermoorden,
want het is een slang geworden.

9. RECITATIEF

Evangelist

Aber am ersten Tage der süßen Brot
traten die Jünger zu Jesu
und sprachen zu ihm:

Koor (I)

Wo willst du, dass wir dir bereiten,
das Osterlamm zu essen?

Evangelist

Er sprach:

Jezus

Gehet hin in die Stadt zu einem und
sprecht zu ihm: 'Der Meister lässt dir sagen,
meine Zeit ist hier, ich will bei dir die Ostern
halten mit meinen Jüngern.'

Evangelist

Und die Jünger taten,
wie ihnen Jesus befohlen hatte,
und bereiteten das Osterlamm.

Und am Abend satzte er sich zu Tische
mit den Zwölfen. Und da sie aßen, sprach er:

Jezus

Wahrlich, ich sage euch,
einer unter euch wird mich verraten.

Evangelist

Und sie wurden sehr betrübt
und huben an, ein jeglicher unter ihnen,
und sagten zu ihm:

Koor (I)

Herr, bin ich's?

10. KORAAL (I, II)

Ich bin's, ich sollte büßen,
an Händen und an Füßen
gebunden in der Höll.
Die Geißeln und die Banden
und was du ausgestanden,
das hat verdienet meine Seel.

11. RECITATIEF

Evangelist

Er antwoordete und sprach:

Jezus

Der mit der Hand mit mir in die Schüssel
tauchet, der wird mich verraten.

En op de eerste dag van het ongezuurd brood
kwamen de discipelen naar Jezus toe
en vroegen hem:

Waar wilt u dat wij het paaslam
voor u bereiden?

Hij zei:

Ga naar de stad naar die en die man en
zeg tegen hem: 'De meester laat u weten:
Mijn tijd is gekomen, ik wil bij u het paasfeest
vieren met mijn discipelen.'

En de discipelen deden
wat Jezus hun had opgedragen
en bereidden het paaslam.
En die avond ging hij aan tafel zitten
met de twaalf. En terwijl ze aten, zei hij:

Voorwaar, ik zeg jullie,
een van jullie zal mij verraden.

En ze werden zeer bedroefd
en vroegen
stuk voor stuk:

Heer, ben ik het?

Ik ben het, ik zou moeten boeten
aan handen en aan voeten
vastgebonden in de hel.
De gesels en de boeien
en wat u hebt doorgemaakt
dat heeft mijn ziel verdiend.

Hij antwoordde:

Degene die zijn hand tegelijk met mij
in de schaal doopt, die zal mij verraden.

Des Menschen Sohn gehet zwar dahin,
wie von ihm geschrieben stehet;
doch wehe dem Menschen, durch welchen
des Menschen Sohn verraten wird!
Es wäre ihm besser, dass derselbige
Mensch noch nie geboren wäre.

Evangelist

Da antwoordte Judas,
der ihn verriet, und sprach:

Judas

Bin ich's, Rabbi?

Evangelist

Er sprach zu ihm:

Jezus

Du sagest's.

Evangelist

Da sie aber aßen, nahm Jesus das Brod,
dankte und brak's
en gaf's den Jüngern en sprach:

Jezus

Nehmet, esset, dat is mein Leib.

Evangelist

Und er nahm den Kelch en dankete,
gab ihnen den en sprach:

Jezus

Trinket alle daraus; dat is mein
Blut des neuen Testaments, welches
vergossen wird für viele zur Vergeving
der Sünden. Ich sage euch, ich werde
von nun an nicht mehr von diesem
Gewächs des Weinstocks trinken bis an
den Tag, da ich's neu trinken werde mit
euch in meines Vaders Reich.

12. RECITATIEF – SOPRAAN (I)

Wiewohl mein Herz in Tränen schwimmt,
dass Jesus von mir Abschied nimmt,
so macht mich doch sein Testament erfreut.
Sein Fleisch en Blut, o Kostbarkeit,
vermacht er mir in meine Hände.
Wie er es auf der Welt
mit denen Seinen nicht böse können meinen,
so liebt er sie bis an das Ende.

De mensenzoon zal weliswaar sterven
zoals dat over hem geschreven staat;
maar wee de mens door wie
de mensenzoon wordt verraden!
Het zou beter voor hem zijn
als die mens nooit was geboren.

Toen antwoordde Judas,
die hem zou verraden:

Ben ik het, rabbi?

Hij antwoordde:

Je zegt het.

En toen ze aten, nam Jezus het brood,
dankte en brak het
en gaf het aan de discipelen en zei:

Neem, eet, dit is mijn lichaam.

En hij nam de beker en dankte,
gaf hem aan hen en zei:

Drink hier allemaal uit;
dit is mijn bloed van het nieuwe testament,
dat vergoten wordt voor velen tot vergeving
der zonden. Ik zeg jullie: van nu af
zal ik niet meer van deze vrucht van
de wijnstok drinken tot aan de dag
waarop ik die opnieuw met jullie zal
drinken in het rijk van mijn vader.

Hoewel mijn hart in tranen drijft
omdat Jezus afscheid van mij neemt,
word ik toch blij van zijn testament.
Zijn vlees en bloed, o kostbaarheid,
geeft hij mij als erfenis in handen.
Zoals hij in de wereld
voor de zijnen nooit kwaad wilde,
zo heeft hij hen lief tot aan het einde.

13. ARIA – SOPRAAN, 2 HOBO'S D'AMORE (I)

Ich will dir mein Herze schenken,
senke dich, mein Heil, hinein.
Ich will mich in dir versenken;
ist dir gleich die Welt zu klein,
ei, so sollst du mir allein
mehr als Welt und Himmel sein.

14. RECITATIEF

Evangelist

Und da sie den Lobgesang gesprochen hatten,
gingen sie hinaus an den Ölberg.

Da sprach Jesus zu ihnen:

Jezus

In dieser Nacht werdet ihr euch
alle ärgern an mir.
Denn es steht geschrieben:
'Ich werde den Hirten schlagen und die Schafe
der Herde werden sich zerstreuen.'
Wenn ich aber auferstehe,
will ich vor euch hingehen in Galiläa.

15. KORAAL (I, II)

Erkenne mich, mein Hüter,
mein Hirte, nimm mich an!
Von dir, Quell aller Güter,
ist mir viel Guts getan.
Dein Mund hat mich gelabet
mit Milch und süßer Kost,
dein Geist hat mich begabet
mit mancher Himmelslust.

16. RECITATIEF

Evangelist

Petrus aber antwoordte und sprach zu ihm:

Petrus (I)

Wenn sie auch alle sich an dir ärgerten,
so will ich doch mich nimmermehr ärgern.

Ik wil u mijn hart schenken,
daal erin af, mijn heil.
Ik wil in u verzinken;
al is de wereld voor u te klein,
o, voor mij zult u meer zijn
dan wereld en hemel.

En toen ze de lofzang hadden uitgesproken,
gingen ze naar de Olijfberg.
En Jezus zei:

In deze nacht zullen jullie
je allemaal aan mij ergeren.
Want er staat geschreven:
'Ik zal de herder doodslaan en de schapen
van zijn kudde zullen verstrooid worden.'
Maar als ik opsta,
zal ik jullie voorgaan naar Galilea.

Zie mij aan, mijn beschermer,
mijn herder, aanvaard mij!
Door u, bron van alle weldaden,
heb ik veel goeds ontvangen.
Uw mond heeft mij gelaafd
met melk en zoete kost,
uw geest heeft mij geschonken
veel hemelse vreugden.

En Petrus antwoordde:

Ook al ergeren ze zich allemaal aan u,
ik zal mij nooit en te nimmer ergeren.

Evangelist

Jesus sprach zu ihm:

Jezus

Wahrlich, ich sage dir, in dieser Nacht,
ehe der Hahn krähet,
wirst du mich dreimal verleugnen.

Evangelist

Petrus sprach zu ihm:

Petrus

Und wenn ich mit dir sterben müsste,
so will ich dich nicht verleugnen.

Evangelist

Desgleichen sagten auch alle Jünger.

17. KORAAAL (I, II)

Ich will hier bei dir stehen,
verachte mich doch nicht,
von dir will ich nicht gehen,
wenn dir dein Herze bricht,
wenn dein Herz wird erblassen
im letzten Todesstoß,
alsdenn will ich dich fassen
in meinen Arm und Schoß.

18. RECITATIEF

Evangelist

Da kam Jesus mit ihnen zu
einem Hofe, der hieß Gethsemane,
und sprach zu seinen Jüngern:

Jezus

Setzet euch hie,
bis dass ich dort hingehge und bete.

Evangelist

Und nahm zu sich Petrum und die
zween Söhne Zebedäi und fing an
zu trauern und zu zagen.

Jezus antwoordde:

Voorwaar, ik zeg je, nog deze nacht,
voordat de haan kraait,
zul je mij driemaal verloochenen.

Petrus antwoordde:

Al moest ik met u sterven,
ik zal u niet verloochenen.

Datzelfde zeiden ook alle discipelen.

Ik wil hier bij u blijven,
veracht mij toch niet,
u wil ik niet verlaten
wanneer uw hart breekt,
wanneer uw hart verbleekt
in de laatste doodsteek,
dan wil ik u in mijn armen
nemen en in mijn schoot.

Toen kwam Jezus met hen bij
een hof die Gethsemane heette,
en hij zei tegen zijn discipelen:

Ga hier zolang zitten,
ik ga daarginds bidden.

En hij nam Petrus mee en de
twee zonen van Zebedeüs en
begon bedroefd en angstig te worden.

Da sprach Jesus zu ihnen:

Jezus

Meine Seele ist betrübt bis an den Tod,
bleibet hier und wachet mit mir.

19. RECITATIEF – TENOR (I) EN KORAAL (II)

O Schmerz,
hier zittert das gequälte Herz;
wie sinkt es hin,
wie bleicht sein Angesicht!

Was ist die Ursach aller solcher Plagen?

Der Richter führt ihn vor Gericht.

Da ist kein Trost, kein Helfer nicht.

Ach, meine Sünden haben dich geschlagen;

Er leidet alle Höllenqualen,
er soll vor fremden Raub bezahlen.

**ich, ach Herr Jesu, habe dies verschuldet,
was du erduldet.**

Ach, könnte meine Liebe dir,
mein Heil, dein Zittern und dein Zagen
vermindern oder helfen tragen,
wie gerne blieb ich hier.

20. ARIA – TENOR, HOBO (I) EN KOOR (II)

Ich will bei meinem Jesu wachen.

So schlafen unsre Sünden ein.

Meinen Tod
büßet seine Seelennot;
sein Trauren machet mich voll Freuden.

**Drum muss uns sein
verdienstlich Leiden
recht bitter, und doch süße sein.**

21. RECITATIEF

Evangelist

Und ging hin ein wenig, fiel nieder auf sein
Angesicht und betete und sprach:

Jezus

Mein Vater, ist's möglich,
so gehe dieser Kelch von mir;
doch nicht wie ich will, sondern wie du wilt.

22. RECITATIEF – BAS (II)

Der Heiland fällt vor seinem Vater nieder,
dadurch erhebt er mich und alle

Toen zei Jezus:

Mijn ziel is dodelijk bedroefd,
blijf hier met mij waken.

O smart,
hier beeft het gekwelde hart,
hoe diep zinkt het weg,
hoe bleek wordt zijn gezicht!

Wat is de oorzaak van al die kwellingen?

De rechter brengt hem voor het gerecht.

Er is geen troost, geen helper.

Ach, mijn zonden hebben u geslagen;

Hij lijdt alle helse pijnen,
hij moet betalen voor andermans roof.

**ik, ach, Heer Jezus, ben de schuld
van wat u moet lijden.**

Ach, mijn heil, kon mijn liefde
uw angst en beven
maar verminderen of helpen dragen,
hoe graag zou ik dan hier blijven.

Ik wil bij mijn Jezus waken.

Zo slapen onze zonden in.

Voor mijn dood
boet zijn zielenood;
zijn droefheid vervult mij met vreugde.

**Daarom moet voor ons zijn
verdienstelijk lijden
heel bitter en toch zoet zijn.**

En hij liep wat verder,
viel neer op zijn gezicht en bad:

Mijn vader, als het mogelijk is,
laat deze beker dan aan mij voorbijgaan;
doch niet zoals ik wil, maar zoals u wilt.

De Heiland valt voor zijn vader neer,
daarmee heft hij mij en iedereen op

von unserm Falle
hinauf zu Gottes Gnade wieder.
Er ist bereit, den Kelch,
des Todes Bitterkeit zu trinken,
in welchen Sünden dieser Welt
gegossen sind und hässlich stinken,
weil es dem lieben Gott gefällt.

23. ARIA – BAS (II)

Gerne will ich mich bequemen,
Kreuz und Becher anzunehmen,
trink ich doch dem Heiland nach.
Denn sein Mund,
der mit Milch und Honig fließet,
hat den Grund
und des Leidens herbe Schmach
durch den ersten Trunk versüßet.

24. RECITATIEF

Evangelist

Und er kam zu seinen Jüngern
und fand sie schlafend
und sprach zu ihnen:

Jezus

Könnet ihr denn nicht eine Stunde mit
mir wachen? Wachet und betet,
dass ihr nicht in Anfechtung fallet!
Der Geist ist willig,
aber das Fleisch ist schwach.

Evangelist

Zum andernmal ging er hin, betete und sprach:

Jezus

Mein Vater, ist's nicht möglich, dass dieser
Kelch von mir gehe, ich trinke ihn denn,
so geschehe dein Wille.

25. KORAAAL (I, II)

Was mein Gott will, das g'scheh allzeit,
sein Will, der ist der beste,
zu helfen den'n er ist bereit,
die an ihn gläuben feste.
Er hilft aus Not, der fromme Gott,
und züchtigt mit Maßen.
Wer Gott vertraut, fest auf ihn baut,
den will er nicht verlassen.

uit de val die wij hebben gemaakt
en tilt ons weer op naar Gods genade.
Hij is bereid de beker,
de bitterheid van de dood te drinken,
waarin de zonden van deze wereld
zijn gegoten en vreselijk stinken,
omdat het de lieve God behaagt.

Graag ben ik bereid
kruis en beker te aanvaarden,
ik volg dan immers de Heiland na.
Want zijn mond,
die overvloedig van melk en honing,
heeft de bodem
en de bittere schande van het lijden
met zijn eerste teug verzoet.

En hij kwam weer bij zijn discipelen
en trof hen slapend aan,
en hij zei:

Kunnen jullie dan niet één uur met mij waken?
Waak en bid dat jullie
niet in verzoeking worden gebracht!
De geest is wel gewillig,
maar het vlees is zwak.

Hij liep opnieuw weg om te bidden en zei:

Mijn vader, als het niet mogelijk is dat deze
beker aan mij voorbijgaat,
dan zal ik hem drinken, uw wil geschiede.

Wat mijn God wil moge altijd geschieden,
zijn wil is de beste,
hij is bereid hen te helpen
die vast in hem geloven.
Hij helpt uit nood, de goede God
en kastijdt met mate.
Wie op God vertrouwt, vast op hem bouwt,
die zal hij niet verlaten.

26. RECITATIEF

Evangelist

Und er kam und
fand sie aber schlafend,
und ihre Augen waren voll Schlags.
Und er ließ sie und ging abermal hin
und betete zum dritten Mal
und redete dieselbigen Worte.
Da kam er zu seinen Jüngern und sprach zu ihnen:

Jezus

Ach, wollt ihr nun schlafen und ruhen?
Siehe, die Stunde ist hie,
dass des Menschen Sohn
in der Sünder Hände überantwortet wird.
Stehet auf, lasset uns gehen,
siehe, er ist da, der mich verrät.

Evangelist

Und als er noch redete, siehe,
da kam Judas, der Zwölfen einer,
und mit ihm eine große Schar
mit Schwertern und mit Stangen
von den Hohenpriestern und Ältesten des Volks.

Und der Verräter hatte ihnen ein Zeichen
gegeben und gesagt: 'Welchen ich küssen werde,
der ist's, den greifet!'

Und alsbald trat er zu Jesu und sprach:

Judas

Gegrüßet seist du, Rabbi!

Evangelist

Und küssete ihn. Jesus aber sprach zu ihm:

Jezus

Mein Freund, warum bist du kommen?

Evangelist

Da traten sie hinzu und legten die Hände an Jesum
und griffen ihn.

27. ARIA – SOPRAAN EN ALT (I), 2 FLUITEN, 2 HOBO'S (I) EN KOOR (II)

So ist mein Jesus nun gefangen.

Lasst ihn, haltet, bindet nicht!

En toen hij bij hen terugkwam
trof hij hen slapend aan,
en hun ogen waren vol met slaap.
En hij liet hen slapen en liep weer weg
en bad voor de derde keer
en sprak met dezelfde woorden.
Toen ging hij naar zijn discipelen en zei:

Ach, willen jullie nog steeds slapen en rusten?
Zie, het uur is aangebroken
dat de mensenzoon wordt overgeleverd
in de handen van de zondaren.
Sta op en laten we gaan,
kijk, daar is degene die mij zal verraden.

En terwijl hij nog sprak, zie,
daar kwam Judas, een van de twaalf,
en met hem een grote schare
met zwaarden en met stokken,
van de hogepriesters en de oudsten van het volk.
En de verrader had hun een teken gegeven
en gezegd: 'Degene die ik zal kussen,
die is het, die moeten jullie grijpen.'
En meteen liep hij naar Jezus toe en zei:

Wees gegroet, rabbi!

En hij kustte hem. En Jezus zei tegen hem:

Mijn vriend, waarom ben je gekomen?

Toen kwamen ze op hem af en gingen Jezus te lijf
en grepen hem.

Nu is mijn Jezus gevangen.

Laat hem gaan, hou op, boei hem niet!

Mond und Licht
ist vor Schmerzen untergangen,
weil mein Jesus ist gefangen.
Lasst ihn, haltet, bindet nicht!
Sie führen ihn, er ist gebunden.

Koor (I, II)

Sind Blitze, sind Donner in Wolken verschwunden?
Eröffne den feurigen Abgrund, o Hölle,
zertrümmre, verderbe,
verschlinge, zerschelle
mit plötzlicher Wut
den falschen Verräter,
das mörderische Blut.

28. RECITATIEF

Evangelist

Und siehe, einer aus denen, die mit Jesu waren,
reckete die Hand aus und schlug des
Hohenpriesters Knecht und hieb ihm ein Ohr ab.
Da sprach Jesus zu ihm:

Jezus

Stecke dein Schwert an seinen Ort;
denn wer das Schwert nimmt, der soll durchs
Schwert umkommen. Oder meinst du, dass ich
nicht könnte meinen Vater bitten, dass er mir
zuschickte mehr denn zwölf Legion Engel?
Wie würde aber die Schrift erfüllet?
Es muss also gehen.

Evangelist

Zu der Stund sprach Jesus zu den Scharen:

Jezus

Ihr seid ausgegangen als zu einem
Mörder, mit Schwerten und mit Stangen,
mich zu fahen, bin ich doch täglich
bei euch gesessen und habe gelehret
im Tempel, und ihr habt mich nicht
gegriffen. Aber das ist alles geschehen,
dass erfüllet würden
die Schriften der Propheten.

Evangelist

Da verließen ihn alle Jünger
und flohen.

Maan en licht
zijn van smart ondergegaan,
omdat mijn Jezus gevangen is.
Laat hem gaan, hou op, boei hem niet!
Ze nemen hem mee, hij is geboeid.

Zijn bliksem en donder in de wolken verdwenen?
Open je vurige afgrond, o hel,
vermorzel, richt te gronde,
verslind, verpletter
met plotselinge woede
die valse verrader,
dat moordenaarsbloed.

En zie, een van Jezus' volgelingen
streckte zijn hand uit om de knecht van de hogepriester
te slaan en hakte hem een oor af.
Toen zei Jezus tegen hem:

Steek je zwaard weer op zijn plaats;
want wie het zwaard opneemt, zal door het
zwaard omkomen. Of dacht je dat ik mijn vader
niet kon vragen mij meer dan twaalf legioenen
engelen te sturen? Maar hoe zou dan de Schrift
vervuld kunnen worden?
Het moet zo gaan.

Op dat uur zei Jezus tegen de schare:

Jullie zijn erop uitgetrokken als tegen een
moordenaar, met zwaarden en met stokken,
om mij te gevangen te nemen, terwijl ik toch
elke dag bij jullie zat en onderwijs gaf
in de tempel, en toen hebben jullie mij nooit
gegrepen. Maar dit is allemaal gebeurd
opdat de geschriften van de profeten
vervuld zouden worden.

Toen verlieten alle discipelen hem
en ze vluchtten weg.

29. KORAAL (I, II)

O Mensch, beweine dein Sünde groß,
darum Christus seines Vaters Schoß
äußert und kam auf Erden.
Von einer Jungfrau rein und zart
für uns er hie geboren ward,
er wollt der Mittler werden.
Den Toten er das Leben gab
und legt dabei all Krankheit ab,
bis sich die Zeit herdrange,
dass er für uns geopfert würd,
trüg unsrer Sünden schwere Bürd
wohl an dem Kreuze lange.

O mens, beweene je grote zonde,
om welke Christus de schoot van zijn vader
verliet en op aarde kwam.
Uit een reine, tere maagd
is hij hier voor ons geboren,
hij wilde de bemiddelaar worden.
De doden gaf hij het leven
en hij nam alle ziekten weg,
totdat de tijd kwam
dat hij voor ons werd geofferd,
hij droeg de zware last van onze zonden
heel lang aan het kruis.

PAUZE

TWEEDE DEEL

30. ARIA – ALT, FLUIT, HOBBO D'AMORE (I) EN KOOR (II)

Ach! nun ist mein Jesus hin.
**Wo ist denn dein Freund hingegangen,
o du Schönste unter den Weibern?**
Ist es möglich, kann ich schauen?
Wo hat sich dein Freund hingewandt?
Ach, mein Lamm in Tigerklauen,
ach, wo ist mein Jesus hin?
So wollen wir mit dir ihn suchen.
Ach, was soll ich der Seele sagen,
wenn sie mich wird ängstlich fragen,
ach, wo ist mein Jesus hin?

Ach, nu is mijn Jezus weg.
**Waar is toch je vriend heengegaan,
o mooiste onder de vrouwen?**
Is het mogelijk, zie ik het wel goed?
Waar is je vriend naartoe gegaan?
Ach, mijn lam in tijgerklauwen,
ach, waar is mijn Jezus gebleven?
Wij willen hem wel met jou gaan zoeken.
Ach, wat moet ik tegen mijn ziel zeggen
als die mij angstig zal vragen,
ach, waar is mijn Jezus gebleven?

31. RECITATIEF

Evangelist

Die aber Jesum gegriffen hatten,
führten ihn zu dem Hohenpriester
Kaiphas, dahin die Schriftgelehrten und
Ältesten sich versammelt hatten.
Petrus aber folgte ihm nach von ferne
bis in den Palast des Hohenpriesters
und ging hinein und setzte sich bei die
Knechte, auf dass er sähe,
wo es hinaus wollte.
Die Hohenpriester aber und Ältesten
und der ganze Rat suchten falsches
Zeugnis wider Jesum, auf dass sie ihn
töteten, und funden keines.

32. KORAAL (I, II)

Mir hat die Welt trüglich gericht
mit Lügen und mit falschem G'dicht,
viel Netz und heimlich Stricken,
Herr, nimm mein wahr in dieser G'fahr,
b'hüt mich für falschen Tücken.

33. RECITATIEF

Evangelist

Und wiewohl viel falsche Zeugen
herzutraten, funden sie doch keins.
Zuletzt traten herzu zween falsche
Zeugen und sprachen:

Twee getuigen (II)

Er hat gesagt:
'Ich kann den Tempel Gottes abbreken
und in dreien Tagen denselben bauen.'

Evangelist

Und der Hohepriester stond op
und sprach zu ihm:

Zij die Jezus hadden gegrepen,
brachten hem naar de hogepriester,
Kajafas, naar de plaats waar de
schriftgeleerden en de oudsten bijeen
waren gekomen. En Petrus volgde
hem van een afstand naar het paleis
van de hogepriesters en ging daar binnen
en nam plaats bij de knechten,
om te kijken hoe het zou aflopen.
En de hogepriesters en de oudsten
en de hele raad zochten een valse
getuigenis tegen Jezus om hem te kunnen
doden, maar ze vonden er geen.

Mij heeft de wereld bedrieglijk gevonnist
met leugens en met valse verzinsels,
veel vallen en heimelijke strikken.
Heer, bekommer u om mij in dit gevaar,
behoed mij voor valse streken.

En hoewel zich veel valse getuigen
meldden, vonden ze niets.
Ten slotte meldden zich twee valse
getuigen, die zeiden:

Hij heeft gezegd:
'Ik kan de tempel van God afbreken
en die in drie dagen weer opbouwen.'

En de hogepriester stond op
en zei tegen hem:

Hogepriester (I)

Antwortest du nichts
zu dem, das diese wider dich zeugen?

Evangelist

Aber Jesus schwieg stille.

34. RECITATIEF – TENOR (II)

Mein Jesus schweigt
zu falschen Lügen stille,
um uns damit zu zeigen,
dass sein Erbarmens voller Wille
vor uns zum Leiden sei geneigt,
und dass wir in dergleichen Pein
ihm sollen ähnlich sein,
und in Verfolgung stille schweigen.

35. ARIA – TENOR, BASSO CONTINUO (II)

Geduld, Geduld,
wenn mich falsche Zungen stechen.
Leid ich wider meine Schuld
Schimpf und Spott,
ei, so mag der liebe Gott
meines Herzens Unschuld rächen.

36. RECITATIEF

Evangelist

Und der Hohepriester
antwortete und sprach zu ihm:

Hogepriester

Ich beschwöre dich bei dem lebendigen
Gott, dass du uns sagest,
ob du seiest Christus, der Sohn Gottes?

Evangelist

Jesus sprach zu ihm:

Jezus

Du sagest's. Doch sage ich euch, von
nun an wird's geschehen, dass ihr sehen werdet des
Menschen Sohn sitzen zur Rechten der Kraft
und kommen in den Wolken des Himmels.

Evangelist

Da zerriss der Hohepriester
seine Kleider und sprach:

Hogepriester

Er hat Gott gelästert, was dürfen wir
weiter Zeugnis?

Geeft u geen antwoord
op wat zij tegen u inbrengen?

Maar Jezus bleef zwijgen.

Mijn Jezus zwijgt
bij valse leugens,
om ons daarmee te tonen
dat zijn mededogende wil
bereid is voor ons te lijden,
en dat wij in soortgelijke pijn
aan hem gelijk moeten zijn
en bij vervolging moeten zwijgen.

Geduld, geduld
als valse tongen mij steken.
Als ik zonder schuldig te zijn
word uitgescholden en bespot,
o, moge dan de lieve God
de onschuld van mijn hart wreken.

En de hogepriester
antwoordde:

Ik bezweer u bij de levende
God, vertel ons of u de
Christus bent, de zoon van God.

Jezus zei:

U zegt het. Maar ik zeg u, van nu af zal het
geschieden dat u de mensenzoon ziet zitten
aan de rechterhand van de Machtige
en hem ziet komen in de wolken van de hemel.

Toen scheurde de hogepriester
zijn kleren en zei:

Hij heeft God gelasterd, waarvoor hebben we nog
verdere getuigenissen nodig?

Siehe, itzt habt ihr seine Gotteslästerung gehöret.
Was dünket euch?

Evangelist

Sie antworteten und sprachen:

Koor (I, II)

Er ist des Todes schuldig!

Evangelist

Da speieten sie aus in sein Angesicht
und schlugen ihn mit Fäusten.
Etliche aber schlugen ihn ins Angesicht
und sprachen:

Koor (I, II)

Weissage uns, Christe,
wer ist's der dich schlug?

37. KORAAL (I, II)

Wer hat dich so geschlagen,
mein Heil, und dich mit Plagen
so übel zugericht'?
Du bist ja nicht ein Sünder
wie wir und unsre Kinder,
von Missetaten weißt du nicht.

38. RECITATIEF

Evangelist

Petrus aber saß draußen im Palast;
und es trat zu ihm eine Magd und sprach:

Eerste dienstmeisje (I)

Und du warest auch mit dem Jesu aus Galiläa.

Evangelist

Er leugnete aber vor ihnen allen und sprach:

Petrus (I)

Ich weiß nicht, was du sagest.

Evangelist

Als er aber zur Tür hinausging,
sahe ihn eine andere,
und sprach zu denen, die da waren:

Tweede dienstmeisje (I)

Dieser war auch mit dem Jesu von Nazareth.

Evangelist

Und er leugnete abermal
und schwur dazu:

Petrus

Ich kenne des Menschen nicht.

Zie, nu hebt u zijn godslastering gehoord.
Wat vindt u?

Zij antwoordden:

Hij verdient de dood!

Toen spuwden ze in zijn gezicht
en sloegen ze hem met hun vuisten.
En sommigen sloegen hem in het gezicht
terwijl ze riepen:

Voorspel ons maar eens, Christus,
wie is het die je heeft geslagen?

Wie heeft u zo geslagen,
mijn heil, en u met kwellingen
zo lelijk toegetakeld?
U bent immers geen zondaar
zoals wij en onze kinderen,
van misdaden heeft u geen weet.

En Petrus zat op de binnenplaats van het paleis,
en er kwam een dienstmeisje naar hem toe, die zei:

Jij was toch ook bij die Jezus uit Galilea?

Maar hij ontkende het voor iedereen en zei:

Ik weet niet wat je zegt.

En toen hij naar de poort liep,
zag een ander dienstmeisje hem,
en die zei tegen de aanwezigen:

Hij was ook bij die Jezus van Nazareth.

En hij ontkende het opnieuw
en zwoer erbij:

Ik ken die man niet.

Evangelist

Und über eine kleine Weile traten hinzu, die
da stunden, und sprachen zu Petro:

Koor (II)

Wahrlich, du bist auch einer von denen;
denn deine Sprache verrät dich.

Evangelist

Da hub er an, sich zu verfluchen
und zu schwören:

Petrus

Ich kenne des Menschen nicht.

Evangelist

Und alsbald krähete der Hahn.
Da dachte Petrus an die Worte Jesu,
da er zu ihm sagte: 'Ehe der Hahn krähen wird,
wirst du mich dreimal verleugnen.'
Und ging heraus und weinete bitterlich.

39. ARIA – ALT, VIOOL (I)

Erbarme dich,
mein Gott, um meiner Zähren willen.
Schaue hier,
Herz und Auge weint vor dir
bitterlich.

40. KORAAAL (I, II)

Bin ich gleich von dir gewichen,
stell ich mich doch wider ein.
Hat uns doch dein Sohn verglichen
durch sein Angst und Todespein.
Ich verleugne nicht die Schuld,
aber deine Gnad und Huld
ist viel größer als die Sünde,
die ich stets in mir befinde.

41. RECITATIEF

Evangelist

Des Morgens aber hielten alle
Hohepriester und die Ältesten des Volks
einen Rat über Jesum, dass sie ihn töteten.
Und bunden ihn, führten ihn hin
und überantworteten ihn
dem Landpfleger Pontio Pilato.
Da das sahe Judas, der ihn verraten hatte,

En na een poosje kwamen degenen die
daar stonden naar Petrus toe en zeiden:

Jij bent beslist ook een van hen,
want je accent verradt je.

Toen begon hij zichzelf te vervloeken
en te zweren:

Ik ken die man niet.

En meteen kraaide de haan.
Toen dacht Petrus aan de woorden van Jezus, die
tegen hem gezegd had: 'Voordat de haan kraait
zul je mij driemaal verloochenen.'
En hij ging naar buiten en hilde bitter.

Erbarm u,
mijn God, omwille van mijn tranen.
Kijk toch,
hart en ogen huilen
bitter voor uw aangezicht.

Al heb ik mij van u afgewend,
ik kom toch weer terug.
Want uw zoon heeft ons verzoend
door zijn angst en doodspijn.
Ik ontken de schuld niet,
maar uw genade en gunst
zijn veel groter dan de zonde
die ik steeds weer in mezelf aantref.

In de ochtend besloten alle
hogepriesters en de oudsten van het volk
Jezus ter dood te brengen.
Ze boeiden hem, namen hem mee
en leverden hem over aan
de landvoogd Pontius Pilatus.
Toen Judas, die hem had verraden,

dass er verdammt war zum Tode,
gereuete es ihn und brachte herwieder
die dreißig Silberlinge den Hohenpriestern
und Ältesten, und sprach:

Judas (I)

Ich habe übel getan, dass ich
unschuldig Blut verraten habe.

Evangelist

Sie sprachen:

Koor (I, II)

Was gehet uns das an?

Da siehe du zu!

Evangelist

Und er warf die Silberlinge in den Tempel,
hub sich davon, ging hin
und erhängete sich selbst.
Aber die Hohenpriester nahmen
die Silberlinge und sprachen:

Twée hogepriesters (I)

Es taugt nicht,
dass wir sie in den Gotteskasten legen;
denn es ist Blutgeld.

42. ARIA – BAS, VIOOL (I)

Gebt mir meinen Jesum wieder!
Seht, das Geld, den Mörderlohn,
wirft euch der verlorne Sohn
zu den Füßen nieder.

43. RECITATIEF

Evangelist

Sie hielten aber einen Rat und kauften
einen Töpfersacker darum zum
Begräbnis der Pilger. Daher ist derselbige
Acker genennet der Blutacker bis auf den
heutigen Tag. Da ist erfüllet, das gesagt ist
durch den Propheten Jeremias, da er spricht:
'Sie haben genommen dreißig Silberlinge,
damit bezahlet ward der Verkaupte, welchen
sie kauften von den Kindern Israel,
und haben sie gegeben um einen Töpfersacker,
als mir der Herr befohlen hat.'

Jesus aber stund vor dem Landpfleger;
und der Landpfleger fragte ihn und sprach:

zag dat hij ter dood veroordeeld was,
had hij berouw en bracht hij de dertig
zilverlingen terug naar de hogepriesters
en de oudsten, en hij zei:

Ik heb kwaad gedaan doordat ik
onschuldig bloed heb verraden.

Zij zeiden:

Wat hebben wij daarmee te maken?

Los het zelf maar op!

En hij smeed de zilverlingen de tempel in,
maakte dat hij weg kwam
en hing zichzelf op.
En de hogepriesters raaptten
de zilverlingen op en zeiden:

Het is niet goed
dat we die in de offerkist doen,
want het is bloedgeld.

Geef mij mijn Jezus terug!
Kijk, het geld, het moordenaarsloon
gooit de verloren zoon
voor uw voeten neer.

En zij overlegden en kochten van het geld
de akker van een pottenbakker om er
pelgrims te begraven. Daardoor heet die
akker de bloedakker tot op de dag van vandaag.
Zo is vervuld wat gezegd is
door de profeet Jeremia toen hij zei:
'Zij namen de dertig zilverlingen waarmee de
verkochte betaald was, die ze hadden gekocht
van de kinderen Israëls, en gaven ze uit
voor de akker van een pottenbakker,
zoals de Heer mij had bevolen.'
En Jezus stond voor de landvoogd,
en de landvoogd vroeg hem:

Pilatus (I)

Bist du der Jüden König?

Evangelist

Jesus aber sprach zu ihm:

Jesus

Du sagest's.

Evangelist

Und da er verklagt war von den
Hohenpriestern und Ältesten,
antwortete er nichts.

Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

Hörest du nicht,
wie hart sie dich verklagen?

Evangelist

Und er antwortete ihm nicht auf ein Wort,
also, dass sich auch der
Landpfleger sehr wunderte.

44. KORAAL (I, II)

Befiehl du deine Wege
und was dein Herze kränkt
der allertreusten Pflege
des, der den Himmel lenkt.
Der Wolken, Luft und Winden
gibt Wege, Lauf und Bahn,
der wird auch Wege finden,
da dein Fuß gehen kann.

45. RECITATIEF

Evangelist

Auf das Fest aber hatte der Landpfleger
Gewohnheit, dem Volk einen Gefangenen
loszugeben, welchen sie wollten.
Er hatte aber zu der Zeit einen Gefangenen,
einen sonderlichen vor andern,
der hieß Barrabas.
Und da sie versammelt waren,
sprach Pilatus zu ihnen:

Pilatus

Welchen wollet ihr, dass ich euch losgebe?
Barrabam oder Jesum,
von dem gesaget wird, er sei Christus?

Bent u de koning van de Joden?

En Jezus antwoordde:

U zegt het.

En op de aanklachten van de
hogepriesters en de oudsten
antwoordde hij niets.
Toen zei Pilatus tegen hem:

Hoort u niet
hoe zwaar ze u beschuldigen?

En hij antwoordde nergens op,
zodat ook de landvoogd
erg verbaasd was.

Vertrouw uw wegen
en dat wat uw hart krenkt
toe aan de allertrouwste zorg
van hem die de hemel bestuurt.
Hij die wolken, lucht en winden
hun weg, hun loop en hun baan geeft,
zal ook wel wegen vinden
waarlangs uw voet kan gaan.

Nu had de landvoogd de gewoonte
op het feest een gevangene vrij te laten
die door het volk gekozen mocht worden.
En op dat moment had hij een gevangene
die zeer berucht was
en Barabbas heette.
En toen ze daar waren samengestroomd
vroeg Pilatus:

Wie willen jullie dat ik vrijlaat:
Barabbas of Jezus,
van wie gezegd wordt dat hij Christus is?

Evangelist

Denn er wußte wohl, dass sie ihn aus
Neid überantwortet hatten.
Und da er auf dem Richtstuhl saß,
schickete sein Weib zu ihm
und ließ ihm sagen:

Vrouw van Pilatus (I)

Habe du nichts zu schaffen mit diesem
Gerechten; ich habe heute viel geleden
im Traum von seinetwegen.

Evangelist

Aber die Hohenpriester und
die Ältesten überredeten das Volk,
dass sie um Barrabam bitten sollten
und Jesum umbrächten.
Da antwoordete nun der Landpfleger
und sprach zu ihnen:

Pilatus

Welchen wollt ihr unter diesen zweien,
den ich euch soll losgeben?

Evangelist

Sie sprachen:

Koor (I, II)

Barrabam!

Evangelist

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Was soll ich denn machen mit Jesu,
von dem gesagt wird, er sei Christus?

Evangelist

Sie sprachen alle:

Koor (I, II)

Lass ihn kruisigen!

46. KORAAL (I, II)

Wie wunderbarlich ist doch diese Strafe!
Der gute Hirte leidet für die Schafe,
die Schuld bezahlt der Herre, der Gerechte,
für seine Knechte.

47. RECITATIEF

Evangelist

Der Landpfleger sagte:

Want hij wist wel dat ze hem
uit afgunst hadden overgeleverd.
En terwijl hij op de rechterstoel zat,
liet zijn vrouw hem
een boodschap overbrengen:

Laat je niet in met die rechtvaardige,
ik heb vannacht in mijn droom
veel om hem geleden.

En de hogepriesters en
de oudsten haalden het volk over
om voor Barabbas te kiezen
en Jezus ter dood te laten brengen.
Toen vroeg
de landvoogd:

Wie van de twee willen jullie
dat ik vrijlaat?

Zij riepen:

Barabbas!

Pilatus vroeg:

Wat moet ik dan doen met Jezus,
van wie gezegd wordt dat hij Christus is?

Ze riepen allemaal:

Laat hem kruisigen!

Hoe wonderbaarlijk is toch die straf!
De goede herder lijdt voor zijn schapen,
de heer, de rechtvaardige, betaalt de schuld
voor zijn knechten.

De landvoogd vroeg:

Pilatus

Was hat er denn Übels getan?

48. RECITATIEF – SOPRAAN (I)

Er hat uns allen wohl getan,
den Blinden gab er das Gesicht,
die Lahmen macht er gehend,
er sagt' uns seines Vaters Wort,
er trieb die Teufel fort,
betrübte hat er aufgerichtet,
er nahm die Sünder auf und an,
sonst hat mein Jesus nichts getan.

49. ARIA – SOPRAAN, FLUIT, 2 HOBO'S DA CACCIA (I)

Aus Liebe,
aus Liebe will mein Heiland sterben,
von einer Sünde weiß er nichts.
Dass das ewige Verderben
und die Strafe des Gerichts
nicht auf meiner Seele bliebe.

50. RECITATIEF

Evangelist

Sie schrieen aber noch mehr und sprachen:

Koor (I, II)

Lass ihn kruisigen!

Evangelist

Da aber Pilatus sahe, dass er nichts schaffete,
sondern dass ein viel größer Getümmel ward,
nahm er Wasser, und wusch die Hände
vor dem Volk, und sprach:

Pilatus

Ich bin unschuldig an dem Blut
dieses Gerechten, sehet ihr zu.

Evangelist

Da antwoordete das ganze Volk, und sprach:

Koor (I, II)

Sein Blut komme über uns
und unsre Kinder!

Evangelist

Da gab er ihnen Barrabam los,
aber Jesum ließ er geißeln
und überantwortete ihn,
dass er gekruisiget würde.

Wat heeft hij dan misdaan?

Hij heeft ons allen welgedaan,
de blinden gaf hij het gezicht,
de lammen deed hij weer lopen,
hij gaf ons het woord van zijn vader door,
hij joeg de duivel weg,
bedroefden heeft hij opgebeurd,
hij heeft de zondaars op- en aangenomen,
verder heeft mijn Jezus niets gedaan.

Uit liefde,
uit liefde wil mijn Heiland sterven,
van zonden weet hij niets.
Zodat de eeuwige ondergang
en de straf van het jongste gericht
niet op mijn ziel zou blijven rusten.

Maar ze schreeuwden nog harder:

Laat hem kruisigen!

En toen Pilatus zag dat hij niets voor elkaar kreeg
maar dat het tumult nog veel sterker werd,
nam hij water en waste zijn handen
voor de ogen van het volk, en zei:

Ik ben niet schuldig aan het bloed van
deze rechtvaardige, lossen jullie het maar op.

Toen antwoordde het hele volk:

Laat zijn bloed maar over ons
en onze kinderen komen!

Toen liet hij Barabbas vrij
en Jezus liet hij geselen,
en hij droeg hem over
om hem te laten kruisigen.

51. RECITATIEF – ALT (II)

Erbarm es Gott,
hier steht der Heiland angebunden,
o Geißelung, o Schläg, o Wunden,
ihr Henker, haltet ein!
Erweicht euch
der Seelen Schmerz,
der Anblick solchen Jammers nicht?
Ach ja, ihr habt ein Herz,
das muss der Martersäule gleich
und noch viel härter sein,
erbarmt euch, haltet ein!

52. ARIA – ALT (II)

Können Tränen meiner Wangen
nichts erlangen,
o so nehmt mein Herz hinein.
Aber lasst es bei den Fluten,
wenn die Wunden milde bluten,
auch die Opferschale sein.

53. RECITATIEF

Evangelist

Da nahmen die Kriegsknechte des
Landpflegers Jesum zu sich in das
Richthaus und sammelten über ihm die ganze
Schar und zogen ihn aus
und legten ihm einen Purpurmantel an
und flochten eine dornene Krone
und setzten sie auf sein Haupt
und ein Rohr in seine rechte Hand
und beugten die Knie vor ihm
und spotteten ihn und sprachen:

Koor (I, II)

Gegrüßet seist du, Jüdenkönig!

Evangelist

Und speieten ihn an
und nahmen das Rohr
und schlugen damit sein Haupt.

54. KORAAL (I, II)

O Haupt voll Blut und Wunden,
voll Schmerz und voller Hohn,
o Haupt, zu Spott gebunden

Moge God medelijden hebben,
hier staat de Heiland vastgebonden,
o geseling, o slagen, o wonden,
beulen, hou op!
Kan de zielepijn,
de aanblik van die ellende,
jullie niet vermurwen?
Ach ja, jullie hebben een hart
dat wel even hard als de martelpaal
en nog veel harder moet zijn,
heb medelijden, hou op!

Kunnen tranen van mijn wangen
niets bereiken,
o, neem dan mijn hart erbij.
Maar laat dat, als het bloed stroomt,
als de wonden mild bloeden,
ook de offerschaal zijn.

Toen namen de soldaten van de
landvoogd Jezus mee naar het
gerechtsgebouw en gingen met de hele
troep om hem heen staan en kleedden hem uit
en trokken hem een purperen mantel aan
en vlochten een doornenkroon
en zetten die op zijn hoofd
en gaven hem een rietstengel in zijn rechterhand
en knielden voor hem
en bespotten hem en zeiden:

Wees gegroet, Jodenkoning!

En ze bespuwden hem
en namen de rietstengel
en sloegen daarmee op zijn hoofd.

O hoofd vol bloed en wonden,
vol pijn en vol met hoon,
o hoofd, waarop tot spot

mit einer Dornenkron,
o Haupt, sonst schön gezieret
mit höchster Ehr und Zier,
jetzt aber hoch schimpfieret,
gegrüßet seist du mir.

Du edles Angesichte,
dafür sonst schrickt und scheut
das große Weltgewichte,
wie bist du so bespeit,
wie bist du so erbleichet,
wer hat dein Augenlicht,
dem sonst kein Licht nicht gleicht,
so schändlich zugericht'?

55. RECITATIEF

Evangelist

Und da sie ihn verspottet hatten,
zogen sie ihm den Mantel aus
und zogen ihm seine Kleider an
und führeten ihn hin, dass sie ihn kreuzigten.

Und indem sie hinausgingen, funden sie
einen Menschen von Kyrene mit Namen Simon,
den zwungen sie,
dass er ihm sein Kreuz trug.

56. RECITATIEF – BAS, VIOLA DA GAMBA, FLUITEN (I)

Ja, freilich will in uns das Fleisch und Blut
zum Kreuz gezwungen sein,
je mehr es unsrer Seele gut,
je herber geht es ein.

57. ARIA – BAS, VIOLA DA GAMBA (I)

Komm, süßes Kreuz, so will ich sagen,
mein Jesu, gib es immer her.
Wird mir mein Leiden einst zu schwer,
so hilfst du mir es selber tragen.

58. RECITATIEF

Evangelist

Und da sie an die Stätte kamen
mit Namen Golgotha,

een doornenkroon is gedrukt,
o hoofd, anders fraai gesierd
met de hoogste eer en pracht
maar nu ernstig beschimpt,
wees gegroet door mij.

O edel gelaat,
waarvoor anders de hele wereld
vreest en schroomt,
hoe komt u zo bespuwd,
hoe komt u zo bleek,
wie heeft het licht van uw ogen
dat met geen enkel licht te vergelijken is,
zo schandelijk toegetakeld?

En toen ze hem hadden bespot,
trokken ze hem de mantel uit
en deden ze hem zijn kleren weer aan
en namen ze hem mee om hem te kruisigen.
En onderweg kwamen ze een man
uit Cyrene tegen die Simon heette,
en hem dwongen ze
zijn kruis voor hem te dragen.

Ja, natuurlijk wil in ons het vlees en bloed
tot het kruis worden gedwongen,
hoe beter het voor onze ziel is,
des te harder drukt het op ons.

Kom, zoet kruis, dat wil ik zeggen,
mijn Jezus, leg het mij voortdurend op.
En als mijn lijden eens te zwaar wordt,
dan helpt uzelf het mij dragen.

En toen ze bij de plaats kwamen
die Golgotha heet,

das ist verdeutschet Schädelstätt,
gaben sie ihm Essig zu trinken
mit Gallen vermischet, und da er's schmeckete,
wollte er's nicht trinken.

Da sie ihn aber gekreuziget hatten,
teilten sie seine Kleider und warfen das Los
darum, auf dass erfüllet würde, das gesagt ist
durch den Propheten: 'Sie haben meine Kleider
unter sich geteilet, und über mein Gewand
haben sie das Los geworfen.'

Und sie saßen allda und hüteten sein.

Und oben zu seinen Häupten hefteten
sie die Ursach seines Todes beschrieben,
nämlich: 'Dies ist Jesus der Jüden König.'

Und da wurden zween Mörder
mit ihm gekreuziget,
einen zur Rechten und einen zur Linken.

Die aber vorübergingen, lästerten ihn,
und schüttelten ihre Köpfe, und sprachen:

Koor (I, II)

Der du den Tempel Gottes zerbrichst
und bauest ihn in dreien Tagen,
hilf dir selber, bist du Gottes Sohn,
so steige herab vom Kreuz!

Evangelist

Desgleichen auch die Hohenpriester
spotteten sein samt den Schriftgelehrten
und Ältesten und sprachen:

Koor (I, II)

Andern hat er geholfen
und kann ihm selber nicht helfen.
Ist er der König Israel, so steige er nun vom Kreuz,
so wollen wir ihm glauben.

Er hat Gott vertrauet,
der erlöse ihn nun, lüset's ihn;
denn er hat gesagt:
'Ich bin Gottes Sohn.'

Evangelist

Desgleichen schmäheten ihn auch die Mörder,
die mit ihm gekreuziget waren.

dat betekent Schedelplaats,
gaven ze hem zure wijn te drinken,
gemengd met gal, en toen hij het proefde,
wilde hij het niet drinken.

En toen ze hem gekruisigd hadden,
verdeelden ze zijn kleren door erom te loten,
opdat vervuld zou worden wat gezegd is
door de profeet: 'Ze hebben mijn kleren onderling
verdeeld en om mijn gewaad
hebben ze het lot geworpen.'

En ze zaten daar en hielden de wacht.

En boven zijn hoofd bevestigden zij een opschrift
met de oorzaak van zijn dood, namelijk:
'Dit is Jezus, de koning van de Joden.'

En er werden twee moordenaars
met hem gekruisigd,
een rechts van hem en een links.

En mensen die voorbij kwamen scholden hem uit
en schudden hun hoofd en riepen:

Jij die de tempel van God afbreekt
en hem in drie dagen weer opbouwt,
help nu jezelf; als je Gods zoon bent,
kom dan van het kruis af!

Ook de hogepriesters bespotten hem,
evenals de schriftgeleerden
en oudsten, en zeiden:

Anderen heeft hij geholpen
maar zichzelf kan hij niet helpen.
Als hij de koning van Israël is, laat hij dan nu van het
kruis komen, dan zullen we hem geloven.
Hij heeft op God vertrouwd,
laat die hem nu verlossen als hij daar zin in heeft;
want hij heeft gezegd:
'Ik ben de zoon van God.'

Zo beschimpten hem ook de moordenaars
die met hem waren gekruisigd.

59. RECITATIEF – ALT (I)

Ach Golgotha, unselges Golgotha!
Der Herr der Herrlichkeit
muss schimpflich hier verderben,
der Segen und das Heil der Welt
wird als ein Fluch ans Kreuz gestellt.
Der Schöpfer Himmels und der Erden
soll Erd und Luft entzogen werden.
Die Unschuld muss hier schuldig sterben,
das gehet meiner Seele nah.
Ach Golgotha, unselges Golgotha!

60. ARIA – ALT, 2 HOBO'S DA CACCIA (I), EN KOOR (II)

Sehet, Jesus hat die Hand,
uns zu fassen, ausgespannt,
kommt – **Wohin?** – in Jesu Armen.
Sucht Erlösung, nehmt Erbarmen,
suchet – **Wo?** – in Jesu Armen.
Lebet, sterbet, ruhet hier,
ihr verlassnen Kuchlein ihr,
bleibet – **Wo?** – in Jesu Armen.

61. RECITATIEF

Evangelist

Und von der sechsten Stunde an
war eine Finsternis über das ganze Land
bis zu der neunten Stunde. Und um die
neunte Stunde schree Jesus laut, und sprach:

Jezus

Eli, Eli, lama asabthani?

Evangelist

Das ist: 'Mein Gott, mein Gott,
warum hast du mich verlassen?'

Etliche aber, die da stunden,
da sie das höreten, sprachen sie:

Koor (I)

Der ruft dem Elias!

Evangelist

Und bald lief einer unter ihnen, nahm einen
Schwamm und füllte ihn mit Essig
und steckte ihn auf ein Rohr
und tränkete ihn.

Die andern aber sprachen:

Koor (II)

Halt, lass sehen,
ob Elias komme und ihm helfe?

Ach Golgotha, onzalig Golgotha!
De Heer der heerlijkheid
moet hier smadelijk ten onder gaan,
de zegen en het heil der wereld
wordt als een vloek aan het kruis genageld.
De schepper van hemel en aarde
moet worden beroofd van aarde en lucht.
De onschuld moet hier schuldig sterven,
dat gaat mij aan het hart.
Ach Golgotha, onzalig Golgotha!

Zie, Jezus heeft zijn hand
uitgestrekt om ons vast te pakken,
kom – **Waarheen?** – in Jezus' armen.
Zoek verlossing, aanvaard ontferming,
zoek – **Waar?** – in Jezus' armen.
Leef, sterf, rust hier,
o verlaten kuikentjes,
blijf – **Waar?** – in Jezus' armen.

En vanaf het zesde uur
lag er een duisternis op het hele land
tot aan het negende uur. En rond het
negende uur schreeuwde Jezus luid:

Eli, Eli, lama asabthani?

Dat betekent: 'Mijn God, mijn God,
waarom hebt u mij verlaten?'

En enkele omstanders
die dat hoorden, zeiden:

Hij roept Elia!

En een van hen haastte zich om een spons
te pakken; hij vulde die met zure wijn
en stak hem op een rietstengel
en gaf hem te drinken.
En de anderen zeiden:

Wacht, laten we kijken
of Elia hem komt helpen.

Evangelist

Aber Jesus schree abermal laut
und verschied.

62. KORAAL (I, II)

Wenn ich einmal soll scheiden,
so scheide nicht von mir,
wenn ich den Tod soll leiden,
so tritt du denn herfür.
Wenn mir am allerbängsten
wird um das Herze sein,
so reiß mich aus den Ängsten
kraft deiner Angst und Pein.

63. RECITATIEF

Evangelist

Und siehe da, der Vorhang im Tempel
zerriss in zwei Stück, von oben an
bis unten aus. Und die Erde erbebete,
und die Felsen zerrissen, und die Gräber
täten sich auf und stunden auf viel
Leiber der Heiligen, die da schliefen,
und gingen aus den Gräbern nach seiner
Auferstehung und kamen in die heilige
Stadt und erschienen vielen.
Aber der Hauptmann und die bei ihm
waren und bewahreten Jesum, da
sie sahen das Erdbeben und was da
geschah, erschranken sie sehr
und sprachen:

Koor (I, II)

Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen.

Evangelist

Und es waren viel Weiber da,
die von ferne zusahen, die da waren
nachgefolget aus Galiläa und hatten
ihm gedienet, unter welchen war Maria
Magdalena und Maria, die Mutter Jacobi
und Joses, und die Mutter der
Kinder Zebedäi.
Am Abend aber kam ein reicher Mann
von Arimathia, der hieß Joseph,
welcher auch ein Jünger Jesu war,
der ging zu Pilato und bat ihn um den

Maar Jezus schreeuwde opnieuw luid,
en gaf de geest.

Als ik eens het leven moet verlaten,
verlaat u mij dan niet,
als ik moet sterven,
verschijnt u dan.
Als mijn hart
het allerbangst is,
trek mij dan weg uit mijn angsten
krachtens uw angst en pijn.

En zie, het gordijn in de tempel
scheurde in tweeën, van boven
naar beneden. En de aarde beefde en
de rotsen scheurden en de graven
gingen open en veel lichamen van
heiligen die daar sliepen stonden op,
en zij verlieten hun graven na zijn
opstanding en kwamen in de heilige stad
en verschenen aan velen.
En toen de commandant en zijn
mannen, die Jezus bewaakten,
de aardbeving zagen en wat
daar gebeurde, schrokken ze hevig
en zeiden:

Werkelijk, deze man was de zoon van God.

En er waren daar veel vrouwen
die uit de verte toekeken; zij waren hem
gevolgd vanuit Galilea en hadden
hem gediend; onder hen waren Maria
Magdalena en Maria de moeder van
Jacobus en Jozef, en de moeder
van de kinderen van Zebedeüs.
En 's avonds kwam er een rijke man uit
Arimathea, die Jozef heette
en die ook een discipel van Jezus was;
hij ging naar Pilatus en vroeg hem om

Leichnam Jesu.
Da befahl Pilatus, man sollte ihm ihn geben.

64. RECITATIEF – BAS (I)

Am Abend, da es kühle war,
ward Adams Fallen offenbar;
am Abend drücket ihn
der Heiland nieder.
Am Abend kam die Taube wieder
und trug ein Ölblatt in dem Munde.
O schöne Zeit, o Abendstunde!
Der Friedensschluß ist nun
mit Gott gemacht;
denn Jesus hat sein Kreuz vollbracht.
Sein Leichnam kömmt zur Ruh,
ach, liebe Seele, bitte du,
geh, lasse dir den toten Jesum schenken,
o heilsames, o köstlichs Angedenken!

65. ARIA – BAS (I)

Mache dich, mein Herze, rein,
ich will Jesum selbst begraben,
denn er soll nunmehr in mir
für und für seine süße Ruhe haben.
Welt, geh aus, lass Jesum ein!

66. RECITATIEF

Evangelist

Und Joseph nahm den Leib
und wickelte ihn in ein rein Leinwand
und legte ihn in sein eigen neu Grab,
welches er hatte lassen in einen Fels hauen,
und wälzete einen großen Stein vor die
Tür des Grabes und ging davon.
Es war aber allda Maria Magdalena und die
andere Maria, die satzten sich gegen das Grab.
Des andern Tages,
der da folget nach dem Rüsttage, kamen die
Hohenpriester und Pharisäer
sämtlich zu Pilato und sprachen:

Koor (I, II)

Herr, wir haben gedacht, dass dieser Verführer
sprach, da er noch lebete:
'Ich will nach dreien Tagen wieder auferstehen.'
Darum befiehl, dass man das Grab
verwahre bis an den dritten Tag,

het lichaam van Jezus.
En Pilatus beval het hem te geven.

In de avond, toen het koel was,
kwam Adams val aan het licht;
in de avond maakt de Heiland
die ongedaan.
In de avond kwam de duif terug
met een olijfblad in zijn snavel.
O schone tijd, o avonduur!
Er is nu vrede
met God gesloten
want Jezus heeft zijn kruis volbracht.
Zijn lichaam komt tot rust,
ach, lieve ziel, alsjeblieft,
aanvaard de dode Jezus als geschenk,
o heilzaam, o kostbaar aandenken.

Maak jezelf rein, mijn hart,
ik wil Jezus zelf begraven,
want hij zal voortaan in mij
blijvend van zijn zoete rust genieten.
Wereld, verdwijn, laat Jezus binnen!

En Jozef nam het lichaam en wikkelde
het in een schone linnen doek
en legde het in zijn eigen nieuwe graf,
dat hij in een rots had laten uithouwen,
en rolde een grote steen voor de
ingang van het graf en ging weg.
En Maria Magdalena en de
andere Maria gingen bij het graf zitten.
De volgende dag,
na de dag van de voorbereiding voor Pasen,
kwamen alle hogepriesters en farizeeën
bij Pilatus en zeiden:

Heer, wij bedachten dat deze verleider,
toen hij nog leefde, heeft gezegd:
'Ik zal na drie dagen opstaan.'
Geef daarom opdracht het graf
te laten bewaken tot aan de derde dag,

auf dass nicht seine Jünger kommen
und stehlen ihn und sagen zu dem Volk:
'Er ist auferstanden von den Toten,'
und werde der letzte Betrug
ärger denn der erste.

Evangelist

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Da habt ihr die Hüter;
gehet hin und verwahret's, wie ihr's wisset.

Evangelist

Sie gingen hin und verwahreten das Grab mit Hüttern
und versiegelten den Stein.

67. RECITATIEF – SOPRAAN, ALT, TENOR, BAS (I) EN KOOR (II)

Nun ist der Herr zur Ruh' gebracht.

Mein Jesu, gute Nacht.

Die Müh ist aus,
die unsre Sünden ihm gemacht.

Mein Jesu, gute Nacht.

O selige Gebeine,
seht, wie ich euch mit
Buß und Reu beweine,
dass euch mein Fall
in solche Not gebracht.

Mein Jesu, gute Nacht.

Habt lebenslang vor euer
Leiden tausend Dank,
dass ihr mein Seelenheil
so wert geacht'.

Mein Jesu, gute Nacht.

68. KOOR (I, II)

Wir setzen uns mit Tränen nieder
und rufen dir im Grabe zu:
ruhe sanfte, sanfte ruh.

Ruht, ihr ausgesognen Glieder,
euer Grab und Leichenstein
soll dem ängstlichen Gewissen
ein bequemes Ruhekissen
und der Seelen Ruhstatt sein.

Höchst vergnügt
schlummern da die Augen ein.

om te voorkomen dat zijn discipelen hem
komen stelen en tegen het volk zeggen:
'Hij is opgestaan uit de dood,'
want dan zou het laatste bedrog
nog erger zijn dan het eerste.

Pilatus zei:

Hier zijn de bewakers,
laat het graf maar bewaken zoals u weet dat het moet.

Zij gingen naar het graf en zetten er bewakers bij
en verzegelden de steen.

Nu is de Heer tot rust gebracht.

Mijn Jezus, goede nacht.

De moeite is voorbij,
die onze zonden hem hebben gekost.

Mijn Jezus, goede nacht.

O, gelukzalige beenderen,
zie hoe ik jullie boetvaardig
en berouwvol beween
omdat mijn val jullie
in die ellende heeft gebracht.

Mijn Jezus, goede nacht.

Ontvang levenslang mijn grote dank
voor jullie lijden,
voor het feit dat jullie mijn zieleheil
zo belangrijk vonden.

Mijn Jezus, goede nacht.

Wij gaan zitten in tranen
en roepen u in het graf toe:
rust zacht, rust zacht.
Rust, uitgeputte ledematen,
jullie graf en lijksteen
moeten voor het angstige geweten
een gerieflijk hoofdkussen
en een rustplaats voor de ziel zijn.
Heel tevreden
vallen de ogen in slaap.

BACH VOOR IEDEREEN

De Nederlandse Bachvereniging is een uniek en toonaangevend ensemble. Ruim honderd jaar geleden begonnen we met het uitvoeren van Bachs *Matthäus-Passion* in Grote Kerk Naarden. Sindsdien zetten wij ons in om Bachs muziek met de wereld te delen. Dit doen wij met hart en ziel, een schat aan ervaring en op het allerhoogste niveau.

De afgelopen eeuw is ons ensemble uitgegroeid tot een professionele groep spelers, zangers en doorgevers van het werk van Bach en zijn tijd- en geestgenoten. Onze musici spelen op historische instrumenten en worden gedreven door nieuwsgierigheid en speelplezier. Onze missie *Bach voor iedereen* geven we vorm met ruim zestig concerten per jaar, educatieve projecten, talentontwikkeling en *All of Bach*: we nemen alle werken van Bach op in de beste audio- én videokwaliteit en maken de opnames gratis toegankelijk voor de wereld via onze website en YouTube.

bachvereniging.nl
youtube.com/bach

Maak elk concert kennis met een zanger of instrumentalist uit ons ensemble. Deze keer:

João Moreira tenor

Ik kom uit Évora in het zuiden van Portugal. Een kleine stad, maar wel de hoofdstad van Alentejo - de grootste regio van het land, waar rust, contemplatie en een diepgewortelde gemeenschapszin de identiteit en levenshouding van de bevolking kenmerkt.

Ik heb geen klassieke musici in mijn familie, maar waar ik vandaan kom, maakt samen zingen een vanzelfsprekend deel uit van het leven. Onze traditionele muziek, de Cante Alentejano, is een samenzang zonder instrumentale begeleiding die zijn oorsprong vindt in de poëzie, en sterk verbonden is met de gemeenschap, de culturele ziel van de streek. De Cante Alentejano werd in 2014 door UNESCO erkend als immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid - iets waar wij heel trots op zijn.

Ik weet nog heel goed dat ik, acht jaar oud, aan de hand van mijn moeder door de straten van Évora liep, en zij mij vroeg of ik muziekles wilde en het me wat leek om bij het kinderkoor

van de plaatselijke muziekschool te zingen. Ik zei meteen ja. Niet lang daarna kreeg ik mijn eerste piano- en hobolessen, maar zingen is me altijd het meest vertrouwd gebleven. Het was en is voor mij de puurste manier om mezelf uit te drukken.

Op mijn zeventiende verhuisde ik naar Lissabon om daar verder te studeren, eerst alleen Gregoriaans, later klassieke zang aan de universiteit. In die periode werd ik ook lid van het Gubelkiankoor, dat voor mij de deur opende naar de wereld van de oude muziek en de historische uitvoeringspraktijk. Zingen in koren en ensembles is wat ik altijd het liefst heb gedaan. In 2008 kwam ik naar Nederland, waar ik tot 2022 deel uitmaakte van het Nederlands Kamerkoor. Sinds 2012 zing ik bij de Nederlandse Bachvereniging en het vervult me met trots lid te zijn van het vaste ensemble.

Naast muziek zijn familie en vrienden heel belangrijk voor mij, en ik hou van architectuur, reizen, goede wijn en lekker eten. In 2018 werd ik artistiek leider van een oudmuziek-festival in Évora en momenteel ben ik bezig het programma samen te stellen van de volgende editie van FIMÉ, Festival Internacional de Música de Évora. Van de straten van Évora tot concertzalen overal ter wereld blijft samen zingen mijn pad bepalen en ik ben elke dag dankbaar dat de muziek mijn leven is geworden.

Subsidiënten en sponsors

Subsidiënten

Ministerie van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschap
Gemeente Utrecht

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Premium partner
Deloitte

Deloitte.

Sponsors

Aegon nv
Delen Private Bank
EQT Life Sciences
Grant Thornton
INCISION, Sharing Surgical Skills
Koninklijke Boskalis B.V.
KPMG
McKinsey & Company
Philips Nederland bv
Pot Jonker Advocaten
Shionogi B.V.
Simac Techniek NV
Stichting P3
TBI Holdings
TenneT Holding bv
TRC Beheer BV
Unilever
VriendenLoterij
Wealth Management Partners NV
Wester Investments

Mecenassen

J.M. van Alphen-Jager; M.B.W. Brenninkmeijer; P.C.H. Broerse;
Jan Kalff; Hilde Laffebier-Nicolaï; C. Maas; A. Mans; Dr. P.
Lampropoulos; Feike Sijbesma; Stichting Tabernaleporis;
Remmelt Veenstra; Marise Voskens; Familie De Wit. *En enkele
anonieme Mecenassen.*

Patronen

Heleen Aarts en Bart van Leijen; Alexander Achilles; André
van Achterberg; Liesbeth Ament; Gertjan van der Baan;
Nollie van Berge; C.J. Beuving; Aart van Bochove; Anneke
Bommelijé-de Waard; Lex Bouter en Mayke Arts; Marijke &
Willem Brouwer; F.S.E. Sieders-Cremers; Leonhard Degle; Marc
Dijkstra; Ad en Liesbeth Dijkstra-Beaumont; Pieter Emeis
en Welmoet Babeliowsky; Reza Enayatizaman; Nel van den
Eng; Charles en Marijke Estourgie; Pieter Fopma en Sabien
Kreutzwendich von dem Borne; H. van Gessel; L.C.M.

Gieles; Geeske en Simon de Graaf; Ferdinand Grapperhaus;
Carolijn Ploem & Rutger Groot; J.H. Groot Koerkamp; Peter
Haalebos; Erik en Machteld Habers-de Jongh; A.P.M. van der
Harten; Floor Heinis en Jean-Pierre Sweerts; Harry en Ethelka
Hendriks; Hinderrustfonds; Niels Hofstede; Frank en Sietske
Hofstra; Harro Homan; P. Hoogendijk; Nick van Hussen; J&B;
Paul van Joolingen en Hilda Bruckmayer; Maaik Klinkhamer
en Werner Uljée; Fredy en Peter Koedijk; Gerke Kok; H.A. Lie;
Massagepraktijk Nel; Hanneke en Michiel Meurs; Jan F.A.
Mooren; Anita Nijboer; A & L van Oord; Frans Oort; Hans
en Christien van Oostveen; PJ Foundation; Jaap Jan Prins;
Realfort; Elly van der Scheer; Philip en Marjan Scheltens; A.H.
van Schie; Margot Scheltema; Dhr M.F. Scholten en Mevr
G.M.T. Harink; Liesbeth en Frank Schreve-Brinkman; Lisette
Schuitemaker en Jos van Merendonk; Martin en Anne-Lise
Schoorman; Berto en Joanne Steendam; de heer en mevrouw
Storm; Wolter en Elsemiek Snijders-Storm; M.J. van Til en C. de
Raay-van Til; Julia Veldkamp; Freerk Volders; Lucas Vos en Bart
Stefels; Odilia Weber-Swarte; Piet van Wijk en José Fernanda;
Jaap en Yolande Willeumier-Alberdingk Thijm; Helen Wilmink
en Sandra Korthuis. *En enkele anonieme Patronen.*

Fonds op naam

Karin Stribosch Fonds

**Daarnaast steunen meer dan tweeduizend Vrienden
ons op jaarbasis. Wij danken alle schenkers voor hun
betrokkenheid.**

All of Bach

Partners

MWH4impact
Pillows Hotels

Particuliere schenkers

Honderden schenkers uit binnen- en buitenland
ondersteunen All of Bach, onder meer door het adopteren
van een All of Bach-opname.

Talentontwikkeling en educatie

De Bachvereniging kent twaalf donateurs die op jaarbasis
schenken aan het **Jos van Veldhoven Fonds**, dat
investeert in talentontwikkeling. Daarnaast ondersteunt
het **Witte Donderdag Gezelschap** talentontwikkeling en
educatieprojecten van de Bachvereniging.

*Kijk voor de meest actuele lijst van subsidiënten en
ondersteuners op bachvereniging.nl/steun-ons.*

Met dank aan de gemeente Gooise Meren voor de
gastvrijheid en de bijdrage aan de Goede Vrijdag-ontvangst.

Steun jij ons ook?

Neem contact op met de afdeling Fondsenwerving &
Nalatenschappen via development@bachvereniging.nl
of kijk op bachvereniging.nl/steun-ons

Difficult alone is
achievable *together*

Deloitte.

Together makes progress

Colofon

tekst

Thomas Batelaan, Marloes
Biermans, Brechtje van Riel

samenstelling en eindredactie

Brechtje van Riel

vertaling zangtekst

Ria van Hengel

fotografie

Onno van Ameijde, Marco
Borggreve, Daniele Caminiti,
CMR Photography, Ben Ealovega,
Milagro Elstak, Emad Mshalwat,
Raphaelle Photography,
Marieke Wijntjes

ontwerp

Atelier Blanco

drukwerk

De Bink Opmeer

Nederlandse Bachvereniging

Postbus 295, 3500 AG Utrecht
030 - 251 34 13
info@bachvereniging.nl
bachvereniging.nl
youtube.com/bach

Staf

directie

Janneke Slokkers, directeur-bestuurder

artistieke leiding

Johanna Soller

bedrijfsvoering & kaartverkoop

Armand Simon, hoofd

Rinske Bosma

Hannah van Rhee

all of bach

Marloes Biermans, hoofd

Toska Kieft

Erik Laarman

Brechtje van Riel

marketing

Bertan Selim, hoofd

Frerick den Haan

Brechtje van Riel

fondsenwerving &

nalatenschappen

Bertan Selim, hoofd

Mirjam van Esterik

productie

Imke Deters, hoofd

Stephan Esmeijer

Hilde Van Ruymbeke

educatie

Hilde Van Ruymbeke

bibliotheek & archief

Jan Pieter Lanooy

Raad van Toezicht

Robert Swaak, voorzitter

Doede Vierstra, vicevoorzitter

Monica Damen

Stephanie Hottenhuis

Joost Maegerman

Marishka Neekilappillai

Marco de Souza

Vrienden van de

Nederlandse Bachvereniging

Maartje van Weegen, ambassadeur

Bestuur Stichting

Ondersteuning

Alexandra van Huffelen, voorzitter

Marcel Welsink, penningmeester

Henk Smit, secretaris

Hester Barkey Wolf

Carola Hageman

Dieuwert Inia

Silvia Ebbutt-Zonneveld

*Dit programmaboek is met oog voor
duurzaamheid samengesteld en niet
alleen een gids voor vandaag. Neem
het mee naar huis als herinnering en
naslagwerk, of geef het door.*

CONCERT AGENDA

za 21 en zo 22 maart

19.00 uur, Utrecht

TivoliVredenburg

di 24 maart

19.00 uur, Groningen

SPOT Groningen

wo 25 maart

19.30 uur, Rotterdam

De Doelen

do 26 maart

19.00 uur, Eindhoven

Muziekgebouw Eindhoven

vr 27 maart

19.30 uur, Tilburg

Schouwburg & Concertzaal Tilburg

za 28 maart

14.00 uur, Aardenburg

Sint-Baafskerk

zo 29 maart

14.30 uur, Naarden

Grote Kerk Naarden

di 31 maart

19.00 uur, Naarden

Grote Kerk Naarden

wo 1 april

19.30 uur, Amsterdam

Het Concertgebouw

do 2 april

19.00 uur, Naarden

Grote Kerk Naarden

vr 3 en za 4 april

11.30 uur, Naarden

Grote Kerk Naarden

ALLOF BACH

BELEEF BACH VANUIT HUIS

**Alle werken van Bach in hoogwaardige
audio- én videokwaliteit**

Mis geen enkele
opname, **abonneer je**
op youtube.com/bach

Nederlandse Bachvereniging seizoen 26/27

De verkoop van series en losse kaarten voor
seizoen 26/27 gaat bijna van start:

28 APRIL START VERKOOP **SERIES***

18 MEI START VERKOOP **LOSSE KAARTEN**

Vrienden krijgen voorrang. Zij kunnen al vanaf 13 april series bestellen en vanaf 4 mei losse kaarten.

*Met een serie mis je niets, ben je verzekerd van mooie plaatsen en bestel je met korting.

Bekijk onze
seizoensbrochure